

STARTNOTITIE
Milieu-effectrapportage
Zilverzandwinning ter plaatse van de
Steenberg Oranje Nassau IV
Gemeente Heerlen

STARTNOTITIE
Milieu-effectrapportage
Zilverzandwinning ter plaatse van de
Steenberg Oranje Nassau IV
Gemeente Heerlen

Opdrachtgever : Sigrano Nederland BV
Koolkoelenweg 40
6414 XP Heerlen

Contactpersonen : Mw. C. Blervacq en dhr. M. Burkard

Opdrachtnemer : Groen-planning Maastricht bv
Markt 10
6231 LS Meerssen

Projectarchitect : Ing. Jan H. van de Mortel, B.N.T
Landschapsarchitect

Projectleider : Ing. Roel van Ark
Projectleider milieu : Ing. Toon (A.) van Mierlo

Projectnummer : 2812
Datum : 12 maart 2008
Status : definitief
Geautoriseerd :

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 <i>Algemeen</i>	5
1.2 <i>Het voornemen</i>	5
1.3 <i>Activiteiten, plannen en besluiten</i>	8
1.4 <i>De effecten</i>	9
1.5 <i>De status van de steenberg ON IV</i>	9
1.6 <i>Relevante voorgeschiedenis en nieuwe inzichten</i>	10
1.7 <i>Leeswijzer</i>	11
2 Zilverzandwinning en het doel van de initiatiefnemer	12
2.1 <i>Huidige bedrijfsactiviteiten</i>	12
2.2 <i>Zilverzand</i>	12
2.3 <i>Geologisch voorkomen van zilverzand</i>	14
2.4 <i>Bedrijfsmatig belang van zilverzandwinning onder de steenberg</i>	15
2.5 <i>Maatschappelijk belang van zilverzandwinning onder de steenberg</i>	16
2.6 <i>Locatiekeuze – Alternatieve locaties</i>	17
3 Het beleidskader	18
3.1 <i>Europees en Rijksbeleid</i>	18
3.1.1 <i>Nota Ruimte</i>	18
3.1.2 <i>Rijksbeleid grondstofwinning en ontgronding</i>	18
3.1.3 <i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	18
3.1.4 <i>Natura 2000-gebied Brunssummerheide</i>	19
3.1.5 <i>Ecologische Hoofdstructuur</i>	20
3.1.6 <i>Flora- en faunawet</i>	21
3.1.7 <i>Besluit bodemkwaliteit</i>	21
3.2 <i>Provinciaal beleid</i>	21
3.2.1 <i>Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2006)</i>	21
3.3 <i>Structuurplan Parkstad Limburg</i>	22
3.4 <i>Bestemmingsplan</i>	22
4 Huidige situatie	24
4.1 <i>Ligging in een groter verband</i>	24
4.2 <i>Geschiedenis van het landschap</i>	24
4.3 <i>Karakter van het landschap</i>	26
4.4 <i>Geomorfologie</i>	27
4.5 <i>Landgebruik</i>	27
4.6 <i>Hydrologie</i>	28
4.7 <i>Ecologie</i>	28
4.8 <i>Archeologie</i>	30

	blz.	
5	De te onderzoeken milieueffecten	32
	5.1 <i>Algemeen</i>	32
	5.2 <i>Milieueffecten met een tijdelijk karakter</i>	32
	5.3 <i>Milieueffecten met een permanent karakter</i>	33
6	Alternatieven	34
	6.1 <i>Algemeen</i>	34
	6.2 <i>Het Voorkeursalternatief –Landmarkplan (Hoog-Laag)</i>	34
	6.3 <i>Basisalternatief – Vlakke alternatief</i>	35
	6.4 <i>Meest Milieuvriendelijk Alternatief</i>	36
	6.5 <i>Nulalternatief</i>	36
7	Procedures MER	37
8	Literatuur	38
	Begrippenlijst	39

Samenvatting

Initiatiefnemer, Sigrano Nederland BV (hierna: Sigrano) is voornemens om haar huidige groeve, gelegen in de gemeenten Heerlen en Landgraaf, uit te breiden met een oppervlakte van circa 9 hectare. Na de winning wordt in overleg met de belanghebbenden een passende bestemming aan het gebied gegeven. Op deze wijze levert de ontwikkeling een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en de maatschappelijke meerwaarde van het gebied.

Boven een deel van de uitbreiding ligt een berg gesteente dat is vrijgekomen bij de exploitatie van de voormalige steenkolenmijn Oranje Nassau IV (ON IV). In de volksmond wordt gesproken over de "Mijnsteenbergr ON IV". Op verschillende plaatsen in Limburg is sprake (geweest) van bodemverontreiniging door verontreinigde mijnsteen en mijnslik. Omdat in dit geval geen sprake is van mijnsteen of mijnslik, dat door het bedrijfsproces van de steenkolenmijn is verontreinigd, wordt in deze startnotitie gesproken over "ganggesteente" en over "de steenberg". Op deze wijze wordt getracht begripsverwarring te voorkomen.

Sigrano is eigenaar van de uitbreidingslocatie en dus ook van de steenberg. De steenberg heeft een inhoud van circa 1,5 miljoen m³, waarvan circa 1,3 miljoen m³ moet worden vergraven om circa 1,9 miljoen m³ zilverzand te kunnen winnen dat gedeeltelijk onder de steenberg is gelegen. De exacte hoeveelheid te winnen zilverzand is afhankelijk van het te kiezen alternatief en de nadere uitwerking daarvan.

De uitvoering (winning en herinrichting) omvat een periode van ca. 10 jaar. Het streven is om in 2009 hiermee te starten.

Het vergraven en verwerken van de steenberg, de winning van zilverzand en het realiseren van de uiteindelijke eindinrichting gaat gepaard met (milieu-) effecten. Het gaat daarbij mogelijk om hindereffecten voor de omgeving en om effecten op natuur en landschap. Deze startnotitie is de eerste aanzet om deze effecten in het kader van een m.e.r.-procedure in beeld te brengen.

Deze milieueffectrapportage (m.e.r.) betreft een vrijwillige m.e.r. Ten aanzien van het voornemen bestaat een grote betrokkenheid in de omgeving. Uit het oogpunt van een goede communicatie met alle betrokken partijen hecht Sigrano eraan om op deze wijze het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

Momenteel wordt voorzien dat in het MER vier alternatieven worden onderzocht als uitwerking voor ontgronding en herinrichting van het plangebied. Dit zijn:

- het Voorkeursalternatief (Hoog-laag-alternatief);
- het Basisalternatief (Vlakke alternatief);
- het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA);
- het Nulalternatief (autonome ontwikkeling).

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Deze milieueffectrapportage (m.e.r.) betreft een vrijwillige m.e.r. Ten aanzien van het voornemen bestaat een grote betrokkenheid in de omgeving. Uit het oogpunt van een goede communicatie met alle betrokken partijen hecht Sigrano eraan om op deze wijze het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

Er bestaat overeenstemming tussen Sigrano en de provincie Limburg (bevoegd gezag) over het vrijwillig toepassen van de m.e.r.. Door het bevoegde gezag is aan de Minister van VROM toestemming gevraagd voor het inschakelen van de Commissie m.e.r..

De provincie Limburg en het Ministerie van VROM (namens de m.e.r.-commissie) hebben ingestemd met deze vrijwillige m.e.r.-procedure en zij zullen in deze als bevoegd gezag respectievelijk adviescommissie optreden. Bij de publicatie van de startnotitie zal de brief van VROM worden gevoegd.

De vrijwillige m.e.r. dient, evenals een regulier m.e.r., aan alle wettelijke eisen te voldoen.

1.2. Het voornemen

Sigrano is momenteel eigenaar en vergunninghouder van de Sigranogroeve. In deze groeve wordt hoogwaardig zilverzand gewonnen. De geldende (gewijzigde) ontgrondingsvergunning is verleend door de provincie Limburg bij besluit CD-6443 van 10 april 2001. De eerste ontgrondingsvergunning van de Sigranogroeve dateert uit 1968.

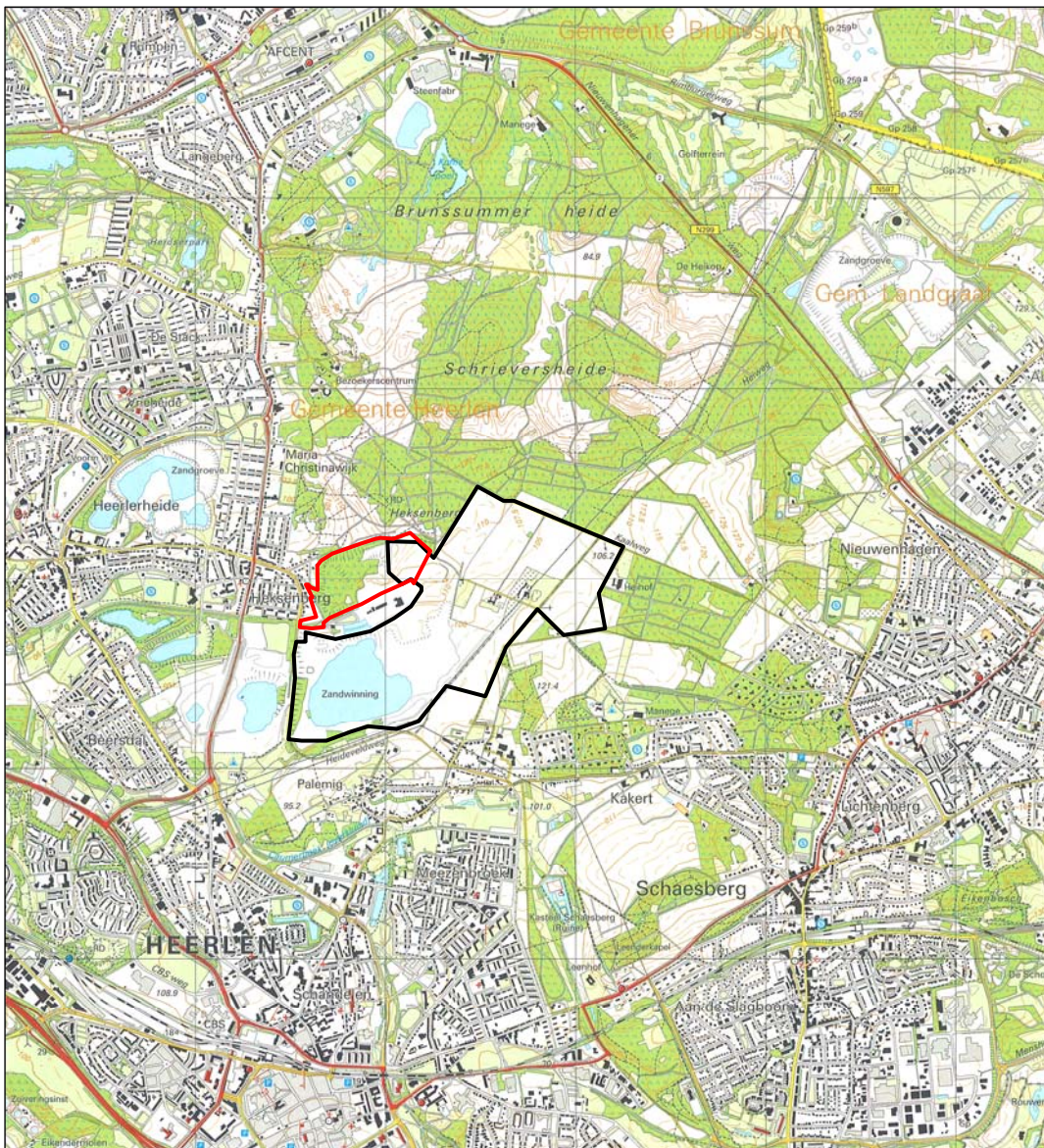
Sigrano is voornemens om de huidige groeve effectief uit te breiden met circa 9 hectare. Boven een groot deel van de uitbreiding ligt de steenberg Oranje Nassau IV. De berg bestaat voornamelijk uit ganggesteente dat is vrijgekomen bij de exploitatie van de voormalige steenkolenmijn Oranje Nassau IV (ON IV). Op verschillende plaatsen in Limburg is sprake (geweest) van bodemverontreiniging door verontreinigde mijnsteen en mijnslik. Omdat in dit geval geen sprake is van mijnsteen of mijnslik, dat door het bedrijfsproces van de steenkolenmijn is verontreinigd, wordt in deze startnotitie gesproken over "ganggesteente" en over "de steenberg". Op deze wijze wordt getracht begripsverwarring te voorkomen.

Sigrano is eigenaar van de uitbreidingslocatie en dus ook van de mijnsteenbergrange ON IV. De hoeveelheid te vergraven ganggesteente bedraagt circa 1,3 miljoen m³. Tevens wenst Sigrano ter plaatse van het aanliggende reeds vergunde deel (het voormalige rangeerterrein, oppervlakte ca. 3,7 hectare) dieper te winnen tot ca. 5 meter beneden de grondwaterspiegel.

Ter plaatse van de uitbreidingslocatie kan Sigrano circa 1,9 miljoen m³ zilverzand winnen. De exacte winhoeveelheid zal uiteindelijk afhankelijk zijn van de nadere uitwerking van de gekozen variant.

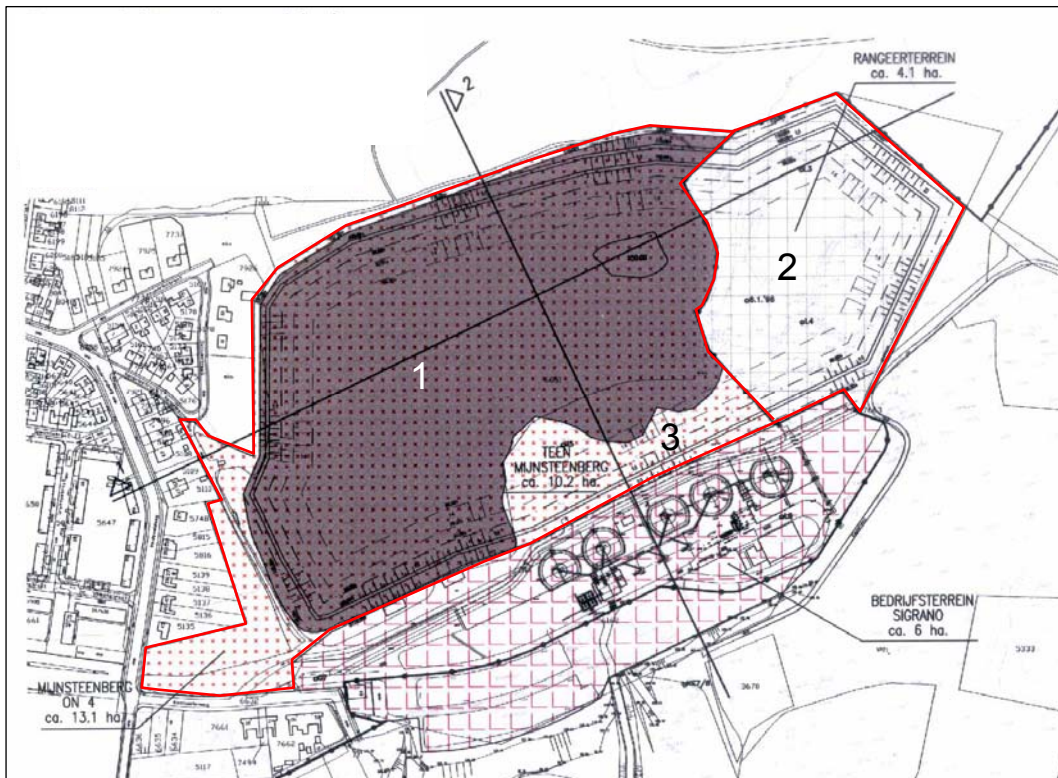
Na de winning wordt gestreefd naar een ruimtelijk-functionele inrichting van het gebied. Deze inrichting dient landschappelijk en functioneel aan te sluiten op de Heerlense woonwijk Heksenberg die aan de westzijde ligt, de Brunsummerheide die aan de noord- oostzijde ligt en de groeve die aan de zuidzijde ligt. Bij de inrichting dient rekening te worden gehouden met de inpassing van een deel van de steenberg als relict van de mijnsteenindustrie.

De uitvoering (winning en herinrichting) omvat een periode van circa 10 jaar. Het streven is om hiermee te starten in het jaar 2009.

Kaart 1 Ligging van de uitbreiding / plangebied "Steenberg ON IV" (rode lijn). De vergunde delfstoffenwinning van Sigrano is aangegeven met een zwarte lijn.

Zoals is aangegeven op kaart nr.2 bestaat het te vergraven gebied uit de steenberg exclusief de te handhaven rand (1), het dieper te ontgraven "rangeerterein" (2) en overige reststroken (3). Het te vergraven gebied beslaat in totaal circa 12,7 hectare.

Kaart 2 Het plangebied

Hieronder is een samenvatting gegeven van de bij de voorgenomen activiteit gemoede oppervlakten en hoeveelheden.

	ON IV	Rangeerterein (aanliggende gebied van de vigerende vergunning)	Totaal
Oppervlakte t.p.v. insteek ontgroning	Ca. 9 ha	Ca. 3,7 ha	Ca. 12,7 ha
Winnen zilverzand	Ca. 1,5 Mm ³ (droog) Ca. 0,3 Mm ³ (nat)	Ca. 0,4 Mm ³ (droog, reeds vergund) Ca. 0,1 Mm ³ (nat, niet vergund)	extra winnen ca. 1,9 Mm ³
Vergraven ganggesteente	Ca. 1,3 Mm ³		Ca, 1,3 Mm ³

Tabel 1 Indicatie van oppervlakten en hoeveelheden

1.3 Activiteiten, plannen en besluiten

In Onderdeel C van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 zijn de activiteiten, plannen en besluiten weergegeven, ten aanzien waarvan het maken van een milieu-effectrapportage verplicht is. Voor de activiteiten die in onderdeel C zijn genoemd onder 16.1, is de winning dan wel wijziging of uitbreiding van de winning van oppervlaktedelfstoffen, m.e.r.-plichtig in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een winplaats van 100 hectare of meer, of een aantal winplaatsen, die tezamen 100 hectare of meer omvatten en die in elkaars nabijheid liggen.

Het plan, bedoeld in de artikelen 2a, 4a, 7, 10, 11, eerste lid, en 36c van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet zijn daarbij aan te merken als de besluiten ten aanzien waarvan het maken van een milieu-effectrapportage verplicht is.

Gelet op het feit dat de voorgenomen activiteit betrekking heeft op winplaatsen met een gezamenlijke oppervlakte van circa 12,7 hectare is geen sprake van m.e.r.-plicht. Zoals aangegeven in de inleiding heeft Sigrano gekozen voor een vrijwillige m.e.r.. Opgemerkt wordt dat voor de voorgenomen activiteit geen bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is. Er is geen sprake van een zogenaamde Plan-m.e.r.. Een Besluit-m.e.r. wordt vrijwillig doorlopen ten behoeve van de besluitvorming in het kader van de Ontgrondingenwet.

Naast het plangebied zal ook een zone rond het plangebied in het MER worden betrokken. Dit is het studiegebied. Het studiegebied met daarbinnen het plangebied is globaal weergegeven op kaart 1. De Brunsummerheide wordt in elk geval betrokken in het studiegebied.

Gelijktijdig met de ontgrondingsaanvraag zullen de relevante vergunningen in het kader van onder meer de Wet milieubeheer, de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet worden aangevraagd zodat deze procedures parallel worden doorlopen. Afhankelijk van de effecten van de voorgenomen activiteit op Natura 2000-gebied "Brunsummerheide" zal er een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien nodig wordt de passende beoordeling opgenomen in het MER. Voor de toepassing van ganggesteente bij de herinrichting van het plangebied zal (zodig) een melding in het kader van het Besluit bodemkwaliteit worden ingediend.

De initiatiefnemer, zijnde de partij die zilverzandexploitatie ter plaatse van het plangebied tot uitvoering wil brengen is:

Sigrano Nederland BV
Koolkoelenweg 40
6414 XP Heerlen

Het bevoegde gezag, zijnde het bestuursorgaan dat het besluit neemt ingevolge de Ontgrondingenwet, is:

provincie Limburg
Limburglaan 10
postbus 5700
6202 MA Maastricht

1.4 De effecten

Het vergraven en verwerken van de steenberg, de winning van zilverzand en het realiseren van de uiteindelijke eindinrichting gaat gepaard met (milieu-) effecten. Het betreft niet alleen effecten op de mensen die wonen en werken in de omgeving van de voorgenomen activiteit maar ook effecten op natuur en landschap. Deze startnotitie is de eerste aanzet om al deze effecten in het kader van een m.e.r.-procedure in beeld te brengen. In het MER wordt naast het basisalternatief ook een voorkeursalternatief, een meest milieuvriendelijk alternatief, mogelijk nog andere uitvoeringsalternatieven en -varianten en de autonome ontwikkeling (nulalternatief) beschreven. In hoofdstuk 5 van deze startnotitie worden de te onderzoeken milieueffecten nader uitgewerkt. Deze aspecten zullen uitgebreid worden beschreven in het MER.

1.5 De status van de steenberg ON IV

Naar aanleiding van het voornemen tot de uitbreiding van de zilverzandgroeve en het vergraven van de steenberg ON IV als gevolg daarvan, is een discussie op gang gekomen over de status van de steenberg ON IV als Rijksmonument. In deze is de Staatssecretaris verzocht om een uitspraak te doen. Op 5 september 2005 heeft de Staatssecretaris van OC en W het verzoek tot aanwijzing van de steenberg ON IV tot beschermd rijksmonument afgewezen. Uit het oogpunt van de Monumentenwet bestaat derhalve geen belemmering voor het vergraven van het ganggesteente. Inmiddels heeft de rechtbank van Maastricht deze afwijzing van de monumentenstatus bevestigd. Op 12 maart 2008 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in de beroepsprocedure en gesteld dat de mijnsteenberg geen Rijksmonument wordt. Hiermee ligt er een onherroepelijke besluit (zaaknummer 200705078/1).

Foto 1 Landschappelijke situatie in de omgeving van het plangebied. De steenberg ON IV ligt achter de bedrijfsinstallaties van Sigrano.

1.6 Relevante voorgeschiedenis en nieuwe inzichten

De zilverzandgroeve bestaat sinds de jaren '20 van de vorige eeuw en had toen een regionale betekenis. Na de sluiting van de mijnen, waaronder de voormalige steenkolenmijn Oranje Nassau IV, is de Sigranogroeve als (werkgelegenheids-) compensatie aangewezen als grootschalig project. De tijdens de exploitatie van ON IV ontstane steenberg is een overblijfsel van dit mijnbouwverleden.

Op 1 december 2003 heeft Sigrano een vergunningsaanvraag bij de provincie Limburg ingediend voor het winnen van zilverzand ter plaatse van de steenberg. Deze aanvraag is formeel in procedure maar de behandeling ligt stil. Zowel voor als na de aanvraag heeft er meermaals overleg plaatsgevonden tussen de provincie Limburg, buurtbewoners, belangengroeperingen en Sigrano. In dit overleg is door buurtbewoners en belangengroeperingen onder andere gepleit voor het handhaven van een hogere en bredere "restantschil van de steenberg" aan de zijde van de woonwijk Heksenberg. Sigrano kan hieraan tegemoet komen door het verlies aan te winnen zilverzand te compenseren door dieper te winnen.

Daarnaast bestaan er nieuwe inzichten over de herinrichting na de winning. Inmiddels geeft een aantal betrokken bestuursorganen (o.a. provincie Limburg, als ook de gemeente Heerlen) hun voorkeur aan de herinrichting van het gebied overeenkomstig het zogenaamde Landmarkplan (Hoog-Laag).

De ruimtelijke verschijningsvorm van het plangebied na afronding van het project dient nog nader te worden bepaald. In hoofdstuk 6 worden de huidige inzichten over de alternatieven voor de uitvoering nader beschreven.

Het gebied komt voor diverse gebruiksdoeleinden ter beschikking. Ook met betrekking tot dit aspect dienen keuzes gemaakt te worden. Hierbij kan worden gedacht aan (extensieve of intensieve) recreatieve functies in combinatie met bos- en natuurontwikkeling. Ook verblijfsrecreatieve mogelijkheden, projectontwikkeling of vergelijkbare plannen zijn mogelijk. Het gebruik na afronding van de zilverzandwinning valt echter buiten de reikwijdte van het MER.

Momenteel wordt samen met betrokken partijen (waaronder de gemeentes Heerlen en Landgraaf, provincie Limburg) een integrale gebiedsvisie opgesteld voor het plangebied en haar omgeving. In dit kader worden diverse aanvullende studies uitgevoerd.

Tekening 1 *Mogelijk eindbeeld van de zilverzandwinlocatie ter plaatse van de steenberg ON IV, het voorkeursalternatief : het hoog-laag alternatief*

1.7 Leeswijzer

Het voornemen van Sigrano wordt nader beschreven in hoofdstuk 2. Het beleidskader wordt in hoofdstuk 3 uitgewerkt. In hoofdstuk 4 wordt een beeld geschetst van huidige situatie. De te verwachten milieueffecten bij het voornemen komen in hoofdstuk 5 aan bod. In hoofdstuk 6 wordt een beschrijving gegeven van de huidige inzichten over het voorkeursalternatief, het basisalternatief, het meest milieuvriendelijke alternatief en het nulalternatief. Afsluitend wordt in hoofdstuk 7 een overzicht gegeven van de te doorlopen procedure in het kader van de milieu-effectrapportage en de te nemen besluiten.

2 Zilverzandwinning en het doel van de initiatiefnemer

2.1 Huidige bedrijfsactiviteiten

Sigrano, de initiatiefnemer, is een industriële grondstofleverancier. Die wint zilverzand ter plaatse van de Sigranogroeve. De ligging van de groeve is weergegeven op kaart 1.

Sigrano biedt op dit moment directe werkgelegenheid aan ongeveer 60 FTE's en draagt indirect bij aan werkgelegenheid voor 3.660 arbeidsplaatsen waarvan 78 % in Zuid-Limburg (o.a. Globe, BSN Glasspack, Mosa. Etc.).

De ontgrondingsvergunning voor de Sigranogroeve werd in 2001 gewijzigd. De huidige vergunning loopt tot 2020. De eindinrichting na ontgroning wordt gefaseerd uitgewerkt op basis van het zogenaamde minimaal inrichtingsmodel (Groen-planning Maastricht BV, februari 2002). Dit plan is door de provincie Limburg, zijnde het bevoegde gezag voor de Ontgrondingenwet, goedgekeurd. Inmiddels is er een werkgroep geformeerd onder leiding van de gemeente Heerlen, die een integrale planvisie opstelt voor het gehele gebied. De nieuwe plannen voor de steenberg zullen deel uit gaan maken van het toekomstige eindplan.

Sigrano wint in de huidige groeve ruw kwartzand, ook wel zilverzand of mioceenzand genoemd. Dit ruwe kwartzand wordt vervolgens in de veredelingsinstallaties, gelegen naast de groeve, bewerkt tot industriële minerale grondstoffen. Uniek aan deze grondstoffen is het hoge SiO₂ gehalte en het geringe gehalte onzuiverheden. Deze grondstoffen worden ingezet bij de productie van onder andere glas, keramiek, metasilicaten (zeolieten), siliciumcarbiden, lijmen, coatings en gietstukken.

Om de aanvoer van voldoende hoogwaardige grondstoffen op termijn te kunnen waarborgen wil Sigrano de bestaande concessie in Heerlen en Landgraaf uitbreiden. Hiertoe zijn een aantal potentiële gebieden geïnteriseerd. De voorgenomen activiteit blijkt onontbeerlijk om de toekomstige grondstoffenvoorziening te waarborgen.

2.2 Zilverzand

Zilverzand is een in Nederland uiterst schaarse bouwgrondstof. Jaarlijks is er in Nederland vraag naar 1,6 miljoen ton kwartzand. Ongeveer de helft daarvan wordt in eigen land, uitsluitend in oostelijk Zuid Limburg, gewonnen. De rest bestaat uit gerecycled en geïmporteerd materiaal. Binnen de Nederlandse terminologie wordt "zilverzand" zowel voor het ruwe onbewerkte kwartzand (in de groeve) als het bewerkte kwartzand (geschikt voor industriële toepassing) gebruikt. In het buitenland wordt dit laatste meestal "industriezand" genoemd (verwijzend naar de toepassing). In Nederland is "industriezand" echter een verzamelnaam voor alle industrieel geproduceerde zanden. Omdat het in het kader van deze tekst belangrijk is een onderscheid te maken tussen onbewerkt zilverzand in de groeve en de industriële grondstof die op basis daarvan wordt geproduceerd, gebruiken we in het vervolg respectievelijk de begrippen "zilverzand" en "industriële zilverzand".

De belangrijkste kwaliteitsaspecten van industrieel zilverzand zijn de chemische samenstelling en de granulometrie (korrelopbouw, deeltjesgrootte). Afhankelijk van de toepassing zal het materiaal in de verschillende nauwkeurig gedefinieerde fracties aan een specifieke samenstelling moeten voldoen. Daarnaast spelen bij een aantal

toepassingen ook andere kwaliteitsparameters een rol zoals kleur, vochtgehalte, gloeiverlies en minerale structuur. Bovendien is niet alleen de absolute waarde van een bepaalde parameter belangrijk, maar ook de homogeniteit ervan.

De kwaliteitseisen met betrekking tot de chemische samenstelling van industrieel zilverzand zijn meestal gebaseerd op het siliciumgehalte (SiO_2) en het gehalte aan verontreinigingen zoals ijzer (Fe_2O_3), aluminium (Al_2O_3), en titaan (TiO_2). Op basis hiervan kan het hoogwaardig industrieel zilverzand dat Sigrano produceert globaal in vier categorieën worden onderverdeeld:

Categorie	SiO_2	Fe_2O_3	Al_2O_3	TiO_2
1	> 99,8%	< 0,010%	< 0,050%	< 0,020 %
2	> 99,8%	< 0,015%	< 0,080%	< 0,040%
3	> 99,7%	< 0,030%	< 0,140%	< 0,050%
4	> 99,5%	< 0,050%	< 0,250%	< 0,070%

Tabel 1 Chemische samenstelling hoogwaardig industrieel zilverzand

Op de voornaamste afzetmarkten is er een stijgende vraag naar een betere kwaliteit grondstoffen. Sigrano investeert daarom voortdurend in de verbetering van haar veredelingsinstallaties om aan die vraag van verhoogde kwaliteitseisen te kunnen voldoen. In de periode 2002/2007 werd door Sigrano ruim € 8.000.000,-- in vernieuwde processen geïnvesteerd. Hierbij zijn de beste beschikbare technieken (BBT) op milieugebied toegepast in plaats van klassieke processen waarbij gebruik wordt gemaakt van chemicaliën. Een homogeen en voldoende zuiver ruw kwartzand, is echter een voorwaarde voor een succesvolle inzet van deze milieuvriendelijke bewerkingstechnieken.

Categorie	1996	2000	2004	2008
1	0%	0%	20%	25%
2	0%	5%	30%	35%
3	40%	70%	40%	30%
4	60%	25%	10%	10%

Tabel 2 Procentuele verdeling afzet industrieel zilverzand groeve Sigrano 1996 – 2008 (schatting)

Een belangrijk voordeel van een betere kwaliteit industrieel zilverzand is dat dit ook voor de industriële afnemers leidt tot een beter rendement, een lagere milieubelasting en een hogere opbrengst voor hun producten. De investering van Sigrano in BBT-maatregelen geeft dus ook (milieu)rendement in de keten. Ter illustratie hiervan een tweetal concrete voorbeelden:

- Bij de productie van glas zijn minieme verontreinigingen in het zilverzand, zoals ijzer en titaan, een storende factor in het productieproces. Hierdoor zijn langere verblijftijden nodig in de oven (energieverbruik) en moeten er speciale (vaak milieu onvriendelijke) toeslagstoffen zoals seleen- en kobaltverbindingen worden toegevoegd aan het grondstoffenmengsel;
- Bij de productie van waterglas (metasilicaten en zeolieten) zullen verontreinigingen zoals koolstofverbindingen leiden tot verkleuring van het product. Deze verkleuring wordt gebleekt door het toevoegen van o.a. chloorverbindingen. Een hoogwaardiger grondstof zal dus leiden tot een verminderd gebruik van milieubelastende bleekmiddelen .

Resumé

Kwartszand dat gedolven wordt in de groeve voldoet niet aan de specificaties voor industriële toepassing. Pas na bewerking in de veredelingsinstallaties kan industrieel zilverzand worden geproduceerd dat aan deze kwaliteitseisen voldoet. Voor de productie van zilverzand als industriële grondstof is men dus afhankelijk van twee factoren: de intrinsieke kwaliteit van het ruwe materiaal in de groeve en de technische mogelijkheden het ruwe materiaal door middel van procestechnieken verder op te waarderen.

Tekening 2 Werkwijze zilverzandwinning

2.3 Geologisch voorkomen van zilverzand

Het gehele gebied in en rondom de groeve is door middel van proefboringen in kaart gebracht. Van relevante monsters is de kwaliteit bepaald door uitgebreide beproevingen op laboratorium- en semi-industriële schaal. Hierdoor is bekend welke kwaliteit zilverzand op welke plaats gewonnen kan worden.

Wanneer we het gebied van de Sigranogroeve in Heerlen nader beschouwen zien we dat de ondergrond is opgebouwd uit verschillende lagen. Bovenaan treffen we eerst een laag teelaarde en dekgrond aan. Direct daaronder bevindt zich een laag laagwaardig zand dat niet geschikt is voor verwerking tot industrieel zilverzand. Onder het laagwaardige zand treffen we een drietal lagen hoogwaardig kwartszand aan dat, in gradaties, vrijwel volledig als grondstof voor industrieel zilverzand geschikt is. Onder het hoogwaardige kwartszand bevindt zich een laag zogenaamd groen (glauconiet) zand, dat ongeschikt is voor de productie van industrieel zilverzand.

De drie lagen die geschikt zijn voor de productie van industrieel zilverzand onderscheiden zich onderling door hun korrelverdeling en (potentiële) chemische kwaliteit. De eerste (bovenste) laag is een relatief fijn zand dat na een standaard processing in categorie 4 (zie tabel 1) valt. De twee lagen daaronder bestaan uit een iets grover zand dat na een standaard processing merendeels in categorie 3 valt (met daarbij deelpartijen in categorie 2 of 4). Het voornaamste verschil tussen deze twee

onderste lagen zijn de types contaminerende mineralen die zich in het kwartzand bevinden.

Beschouwen we het gebied horizontaal dan zien we dat de huidige afgraving wordt geflankeerd door een tweetal breuklijnen (=plotse wijziging in de opbouw van de lagen). De eerste breuklijn doorkruist de huidige concessie in het reeds ontgonnen gebied ('Sigrano meer'). De tweede breuklijn bevindt zich aan de onderzijde van de concessie. Bij een dwarsdoorsnede van de noordwest- naar de zuidoostzijde van het gebied zien we dat de dikte van de lagen kwartzand en de intrinsieke kwaliteit ervan vermindert in zuidoostelijke richting. In de hoeken verdwijnt de fijne kwartzandlaag zelfs volledig. Beschouwen we het industrieel zilverzand dat uit dit zand wordt geproduceerd dan stellen we vast dat de kwaliteit van het zand uit de noord-westzijde van de groeve een beduidend beter product oplevert dan van de zuid-westzijde.

2.4 Bedrijfsmatig belang van zilverzandwinning onder de steenberg

Door de recente investeringen heeft Sigrano de mogelijkheid een deel van de beschikbare zanden nog verder op te waarderen. Hierdoor kan een deel van de fijne zanden worden opgewaardeerd tot categorie 3 en een belangrijk deel van de grove zanden tot categorie 1 en 2. Ook hierbij geldt dat de zanden uit de zuidoostzijde minder geschikt zijn voor opwaardering dan de zanden die aan de noordwestzijde worden aangetroffen.

Door bij de productie verschillende kwaliteiten kwartzand uit de groeve te mengen wordt getracht de beschikbare grondstoffen optimaal te benutten. Hiervoor is enerzijds een brede aanpak van de groeve met meerdere graaffronten een noodzaak. Door de eerder geschetste marktontwikkelingen raakt binnen de bestaande concessie de kwalitatieve verdeling in onbalans met de noden van de productie en de afnemers. Anderzijds zal er voldoende ruw kwartzand beschikbaar moeten zijn die na opwaardering aan de hogere kwaliteitseisen kan voldoen.

Uit proefboringen is gebleken dat het grove kwartzand dat onder de steenberg aangetroffen wordt kan worden opgewaardeerd tot categorie 1 en 2. De kwaliteit is daarbij zelfs dusdanig dat er met andere (iets minderwaardiger) zanden kan worden gemengd. Exploitatie van het kwartzand onder de steenberg heeft daardoor een tweeledig effect:

- er komt een extra hoeveelheid grondstof beschikbaar voor de productie van categorie 1 en 2 industrieel zilverzand;
- de bestaande voorraden in de huidige concessie kunnen beter worden ingezet.

Beide effecten samen dragen dus bij aan het in evenwicht brengen van de vraag met de beschikbare grondstoffen en zullen daardoor leiden tot een optimale exploitatie van de groeve.

De ontgroning ter plaatse van de steenberg ligt direct naast de bestaande veredelingsinstallatie. Een directe koppeling van de winplaats met de installatie is vanuit economisch- en milieutechnisch oogpunt een vereiste.

De exploitatie van het zilverzand onder de steenberg samen met de beschikbare zanden in de huidige concessie, biedt de nodige flexibiliteit om een optimale (en milieuvriendelijke) exploitatie en verwerking van het kwartzand tot hoogwaardige industriële grondstof voor de afnemers te blijven verwezenlijken.

2.5 Maatschappelijk belang van zilverzandwinning onder de steenberg

De vraag naar hoogwaardig zilverzand is dermate groot dat op termijn een tekort in het aanbod van deze grondstof ontstaat, wanneer geen aanvullende mogelijkheden tot winning worden gevonden.

Het zwaarwegend maatschappelijk belang voor de zilverzandwinning op de beoogde locatie is onder andere onderbouwd op grond van de volgende overwegingen (Etil 2004). Deze overwegingen zijn in 2008 nog steeds actueel:

- Winning van zilverzand is nodig voor fabricage van hoogwaardige industriële producten. Zilverzand vervangt steeds meer chemische bestanddelen in gebruiksartikelen zoals tandpasta en wasmiddelen;
- Zilverzand is een in Nederland zeer beperkt voorkomende grondstof. Een groot deel van de voorraad is niet winbaar, doordat het planologisch is beschermd (natuurbeschermingswet) en / of omdat het onder bebouwd gebied ligt;
- Uit ervaring van het bedrijfsleven blijkt dat er geen vervangbare grondstof voor zilverzand bestaat. Dit geldt ook voor alternatieve winlocaties voor de winning van zilverzand. In dit verband wordt verwezen naar reeds verricht vooronderzoek door het bevoegd gezag (Provincie Limburg) in het kader van het provinciale grondstoffenbeleid;
- Sigrano produceert en verwerkt jaarlijks ca. 400.000 m³ Zilverzand. De vergunning in de huidige groeve loopt tot 2020. In de huidige groeve is thans nog een "bruikbare" hoeveelheid vergund en aanwezig van ca. 4,7 Mm³ (Groenplanning Maastricht BV, Sigranogroeve Werkplan 2008-2012, concept);
- Ter plaatse van de beoogde uitbreiding met de bestemming "mijnindustrie", bevindt zich circa 1,9 miljoen m³ hoogwaardig zilverzand.
- In de herziening streekplannen voor de ontgrondingslocatie is onder "hoofdlijnen van het beleid" (hoofdstuk 3, blz. 12) aangegeven dat de provincie geen nieuwe primaire winningen voor zilverzand wil aanwijzen. In verband met het maatschappelijk belang doet zij echter wel concrete suggesties om nieuwe winningen te koppelen met planologisch-maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. De voorgenomen activiteit geeft in combinatie met de herontwikkeling meerwaarde op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke waarde;
- Sigrano is als eigenaar verantwoordelijk voor de situatie op en rondom de steenberg. Omdat sprake is van een onafgedekte berg ganggesteente kan er stofoverlast optreden waardoor, naast overlast in de omgeving, de bestaande voorraaddepots van de industriële halfproducten vervuild kunnen worden. De noodzaak tot afdekking van de berg komt steeds vaker naar voren. Deze maatregel valt samen met de kap van het bos op de steenberg.
- Een belangrijk nevenaspect van de winning van zilverzand onder de steenberg is de (financiële) ruimte die hierdoor ontstaat voor de aanleg van een nieuwe gebiedsontsluitingsweg door de bestaande zilverzandgroeve. Hierdoor worden de bewoners van de Heerlense wijk Heksenberg in de toekomst ontlast van de huidige verkeersbewegingen door hun woonwijk.
- Door de extra zilverzandwinning worden eveneens middelen gegeneerd voor een meer optimalere inrichting van het gehele concessiegebied.
- Ter plaatse van de steenberg ontstaat, na de ontgraving en verwerking van het ganggesteente en de zilverzandwinning, een ca. 12,7 ha groot terrein wat voor velerlei doeleinden kan worden gebruikt. In overleg met de betrokken partijen

zal naar een passende bestemming worden gezocht die tegemoet komt aan de wensen van maatschappelijke meerwaarde en ruimtelijke kwaliteit.

2.6 Locatiekeuze - Alternatieve locaties

De in Nederland bekende voorraad zilverzand in het gebied Parkstad Limburg wordt als eindig beschouwd. Vanwege het hoge maatschappelijke belang van de productie van industrieel zilverzand uit hoogwaardig ruw zilverzand, heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat TNO in kaart laten brengen in welke gebieden in Nederland nog meer ruw zilverzand in de bodem voorkomt dat wellicht geschikt zou kunnen zijn voor de productie van industrieel zilverzand. Behalve in oostelijk Zuid Limburg is er in nog drie gebieden in Nederland ruw zilverzand aangetroffen. De kwaliteit van het ruwe zilverzand in de drie overige gebieden blijkt echter aanzienlijk lager te zijn dan de kwaliteit die gewonnen wordt in oostelijk Zuid Limburg. Het ruwe zilverzand in twee gebieden is hooguit geschikt voor de productie van vlakglas en gieterijzand. De kwaliteit van het ruwe zilverzand in Oost-Nederland blijkt zelfs totaal ongeschikt te zijn voor de productie van industrieel zilverzand. De kwaliteit van het zuiverste zilverzand in Parkstad Limburg behoort echter tot de meest hoogwaardige in Europa. Het zilverzand behoeft relatief gezien nauwelijks kwaliteitsverbetering om als industriële grondstof te kunnen dienen en levert een hoogwaardige kwaliteit op.

Er is in oostelijk Zuid Limburg een aantal locaties waar de aanwezigheid van winbaar zilverzand is aangetoond.

Dit zijn de volgende locaties:

1. het natuurgebied Brunssummerheide;
2. onder de steden Heerlen en Landgraaf;
3. nabij Spaubeek / Schinnen (groeve Bruls);
4. De locatie Heihof (manege);
5. Oude stortplaats Abdissenbosch;
6. Verdieping van de Horzel.

De eerste twee gebieden zijn geen wezenlijke alternatieve locatie gelet op de vigerende bestemming van de gebieden. Voor het derde tot en met zesde gebied bestaat er voor Sigrano geen uitzicht op vergunningverlening voor het winnen van zilverzand. Enkele jaren geleden is een Raad van State procedure voor zilverzandwinning in het gebied Spaubeek/Schinnen negatief uitgevallen.

Sigrano is daarom genoodzaakt de bestaande winlocatie te optimaliseren.

3 Beleidskader

3.1 Europees en Rijksbeleid

3.1.1 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is een nota van het Rijk, waarin de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland, die speelt tussen nu en 2020 met een doorkijk naar 2030, zijn vastgelegd.

3.1.2 Rijksbeleid grondstofwinning en ontgronding

Het Rijksbeleid, vastgelegd in de Nota Ruimte, gaat uit van marktwerking. In deze Rijksnota is ondermeer opgenomen dat winning van oppervlaktedelfstoffen van nationaal belang is. Verder geeft deze nota aan dat bij de winning van grondstoffen gebruik gemaakt moet worden van de kansen die ontgrondingen bieden voor het realiseren van gewenste maatschappelijke functies zoals natuurontwikkeling, recreatie, wonen aan het water en waterbeheer.

Samenvattend zijn in de Nota Ruimte de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- De effecten op de bouwgrondstoffenvoorziening moeten worden betrokken in de afweging;
- Er moet rekening worden gehouden met de geologische voorkomens van schaarse bouwgrondstoffen als beton- en metselzand, grind, kalksteen, klei voor de grofkeramische industrie en zilverzand, om zo de winningmogelijkheden voor toekomstige generaties niet te belemmeren;
- Er moet worden afgewogen of in combinatie met andere functies winning van oppervlaktedelfstoffen mogelijk is (multifunctionele winning). Hierbij wordt het dieper maken van de ontgronding dan strikt noodzakelijk is voor de gewenste functie of eindbestemming niet uitgesloten.

Het is de verantwoordelijkheid van Sigrano om te zorgen voor zo veel mogelijk draagvlak in de omgeving van het project. Projecten moeten daarnaast plaatsvinden binnen de randvoorwaarden van provinciaal beleid.

3.1.3 Natuurbeschermingswet 1998

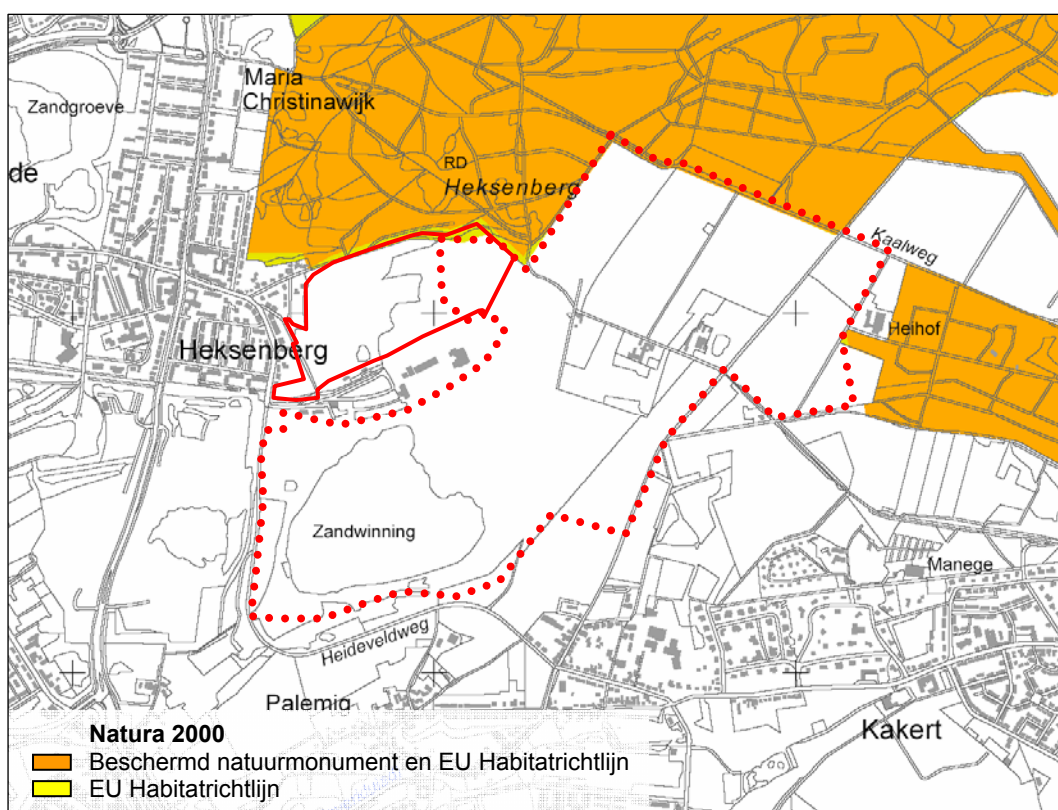
Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Deze wet is gericht op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet. Op basis van de wijziging van de Natuurbeschermingswet zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden), beschermde Natuurmonumenten en Wetlands worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet. Het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten is komen te vervallen, beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten. Daarnaast worden Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden opgeheven en niet langer beschermd als Beschermde Natuurmonument. De natuurwaarden waarvoor het natuurmonument was aangewezen worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht.

3.1.4 Natura 2000-gebied Brunssummerheide

In mei 2003 is door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het natuurgebied "Brunssummerheide" aangemeld bij de Europese Commissie als Speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn, richtlijn 92/43/ EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbL206). In het aanmeldingsbesluit als Natura 2000-gebied is de Brunssummerheide aangemeld voor een beperkt aantal habitattypen en soorten. Echter, uitgaande van de concept-instandhoudingsdoelstellingen die een belangrijke bouwsteen vormen voor het aanwijzingsbesluit, wordt voorsnog voorgesteld het bredere spectrum aan habitattypen en soorten, dat daarin vermeld staat te hanteren. Hiermee wordt voorkomen dat de beoordeling gebaseerd is op een te beperkte groep habitattypen en soorten en later weer bijgesteld dient te worden.

Kaart 3 Detail van het Natura 2000-gebied Brunssummerheide en de ligging van het plangebied

De Brunssummerheide grenst aan de groeve Sigrano en de steenberg. De aanwijzing van het gebied heeft plaatsgevonden op grond van de aanwezigheid van soorten en habitattypen waarvan "de gunstige staat van instandhouding van communautair belang" wordt geacht. Het betreft de in tabel 3 weergegeven habitattypen en soorten (bijlage 3 Habitatrichtlijn).

Code	Beschermde habitattypen en soorten
H 2330	Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen
H 4030	Droge Europese heide
H 3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
H 4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
H 6230	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
H 7110	Actief hoogveen
H 7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>
H 91D0	Veenbossen
H 1166	Kamsalamander
H 1078	Spaanse vlag

Tabel 3 Habitattypen en soorten waarop de begrenzing van de Brunssummerheide binnen het Natura 2000-netwerk is gebaseerd.

Voor een nadere beschrijving van kenmerken van deze habitattypen en soorten wordt verwezen naar het gebiedendocument voor Natura 2000-gebied Brunssummerheide dat is opgesteld door het Ministerie van LNV.

Bij besluit van 30 januari 2007, kenmerk 2006/17619 heeft de provincie Limburg aan Sigrano een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend in verband met mogelijke effecten door het uitvoeren van de huidige ontgrondingsactiviteiten nabij Natura 2000 gebied Brunssummerheide. Tegen dit besluit is beroep aangetekend bij de Raad van State.

In het MER worden de effecten op natuurwaarden nader onderzocht. Als er zeker geen negatief effect optreedt, is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig. Als er een negatief maar niet significant effect is, dan dient een verslechterings- en verstoringstoets uitgevoerd te worden. Als dit effect wel significant is, dan is een passende beoordeling vereist. Afhankelijk van de effecten van de voorgenomen activiteit op de Brunssummerheide zal er een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien nodig wordt de passende beoordeling opgenomen in het MER.

3.1.5 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bestaat uit een samenhangend en duurzaam netwerk van grote en kleine natuurgebieden in Nederland. De realisatie van de EHS is in 1990 gestart op initiatief van het Rijk en de provincies. De EHS bestaat uit natuurgebieden en ecologische verbindingzones. Ook zijn zogeheten verwevingszones aangeduid, waar naast natuurlijke waarden ook een of meerdere andere ruimtelijke functies aanwezig zijn.

In de binnen de EHS begrensde gebieden staat bescherming van natuurlijke en morfologische waarden voorop. Een belangrijk deel van het plangebied is gelegen binnen de EHS. In paragraaf 3.2 wordt nader op de bescherming vanuit de EHS-status ingegaan.

Wij merken op dat de beschermde status in het kader van de EHS niet is doorvertaald naar het bestemmingsplan. Uit planologisch oogpunt wordt het bestemmingsplan als leidend beschouwd ten opzichte van de EHS-status. Volgens het vigerende bestemmingsplan heeft de steenberg de status van mijnindustrie waarbinnen de geplande zilverzandwinning past. Dit is nader uitgewerkt in paragraaf 3.4.

Opgemerkt wordt dat het provinciale beleid ontgrondingen in delen van de EHS ziet als een belangrijk instrument om, als onderdeel van een meervoudige doelstelling, natuur te realiseren.

3.1.6 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet van toepassing. Op 23 februari 2005 werd met betrekking tot deze wet een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht. Daarnaast is de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet bij besluit van de minister van LNV per 25 januari 2005 in werking getreden.

Deze wet beschermt soorten waarbij als uitgangspunt geldt dat het voortbestaan van soorten niet in gevaar mag komen. Individuen zijn alleen beschermd als er sprake is van zeer zeldzame soorten of van ernstig bedreigde Rode lijstsoorten. Volgens de wet moet worden bepaald of de activiteit een schadelijk effect heeft op de aanwezige soorten. Dat geldt met name voor de beschermde soorten en voor soorten van de Nederlandse Rode lijst. Als blijkt dat er geen sprake is van schadelijke effecten op populatieniveau van een soort is de wet niet van toepassing.

Bij elk project, elke handeling en iedere activiteit geldt een zorgplicht ten aanzien van in een gebied aanwezige flora en fauna. Dat betekent dat op ethisch verantwoorde wijze om moet worden gegaan met de aanwezige flora en fauna.

Bij de concrete uitwerking van het initiatief dient nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan het aspect beschermde flora en fauna. De toetsing aan de Flora- en faunawet zal in het MER worden opgenomen.

3.1.7 Besluit bodemkwaliteit

Op 1 januari 2008 is het Besluit bodemkwaliteit gedeeltelijk in werking getreden voor de toepassing van grond en baggerspecie in oppervlaktewateren. Op 1 juli 2008 treedt het besluit volledig in werking en vervangt daarmee het tot nu toe geldende Bouwstoffenbesluit. Het Besluit bodemkwaliteit maakt toepassingen van grond, baggerspecie en bouwstoffen mogelijk. Als voorbeeld van functionele toepassingen worden het dempen van oppervlaktewater met het oog op het bevorderen van de natuurwaarden en het herinrichten van (voormalige) winplaatsen voor delfstoffen in het besluit genoemd. De toepassing van ganggesteente bij de herinrichting van het plangebied wordt derhalve als een toepassing in het kader van het Besluit bodemkwaliteit beschouwd. Omdat sprake is van een toepassing waarbij het materiaal niet wordt bewerkt en op of nabij dezelfde plaats wordt toegepast is mogelijk sprake van "tijdelijke uitnamen". Dit dient nader te worden afgestemd met het Bevoegd gezag. Indien sprake is van tijdelijke uitnamen hoeft de kwaliteit niet te worden bepaald en hoeft de toepassing niet te worden gemeld.

3.2 Provinciaal beleid

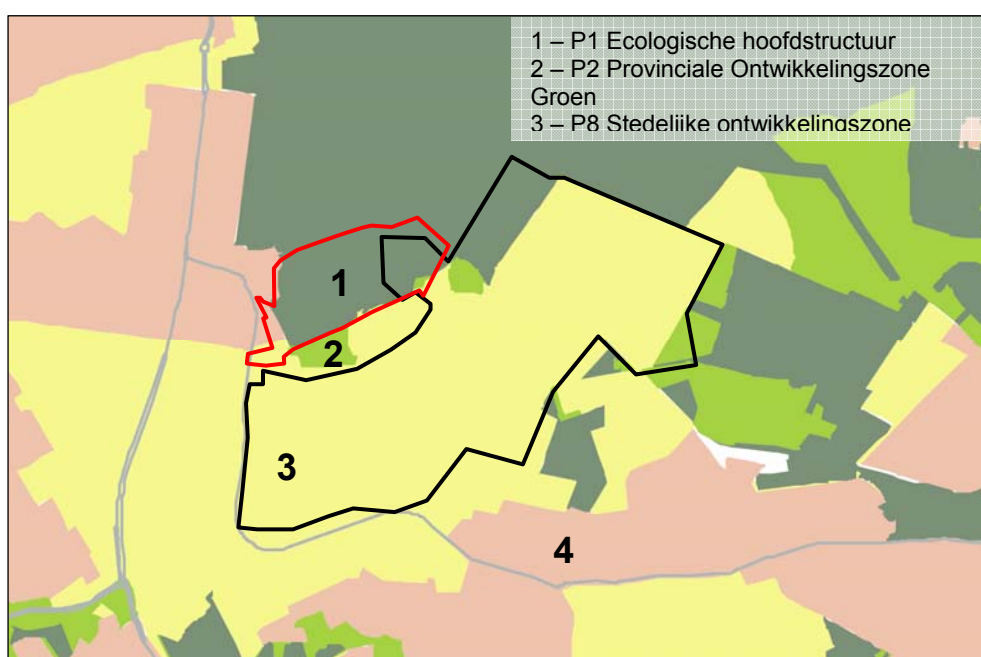
3.2.1 Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2006)

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2006) is de opvolger van het Streekplan Noord- en Midden Limburg en het POL2001. Met het POL geeft de provinciale overheid per gebied aan welke aan ruimte gebonden functies prioriteit hebben. Het POL is een integraal omgevingsplan voor de door de provincie nagestreefde ruimtelijke ontwikkeling voor een periode van 10 jaar. Het integreert beleidsdoelen op het gebied van recreatie, infrastructuur, wonen, industrie, landbouw, natuur, landschap en

delfstoffenwinning. Door de aanwijzing van specifieke perspectieven geeft de provincie richting aan gewenste ontwikkelingen in het stedelijke en landelijke gebied in het kader van ruimtelijke ordening. Het POL is een zeer belangrijk toetsingskader van het provinciale gezag voor allerlei projectplannen.

In het POL2006 is het plangebied in zijn geheel opgenomen binnen het perspectief P1 Ecologische hoofdstructuur, aansluitend aan het gebied Brunssummerheide. De steenberg maakt echter geen deel uit van Natura 2000 gebied "Brunssummerheide" (eveneens P1-gebied). In het gebied ten zuiden van de steenberg geldt het perspectief Stedelijke ontwikkelingszone.

Voor wijzigingen binnen het P1 / EHS-gebied geldt het "nee, tenzij"-regime.

Kaart 4 Ligging van de uitbreiding / steenberg binnen het POL2006

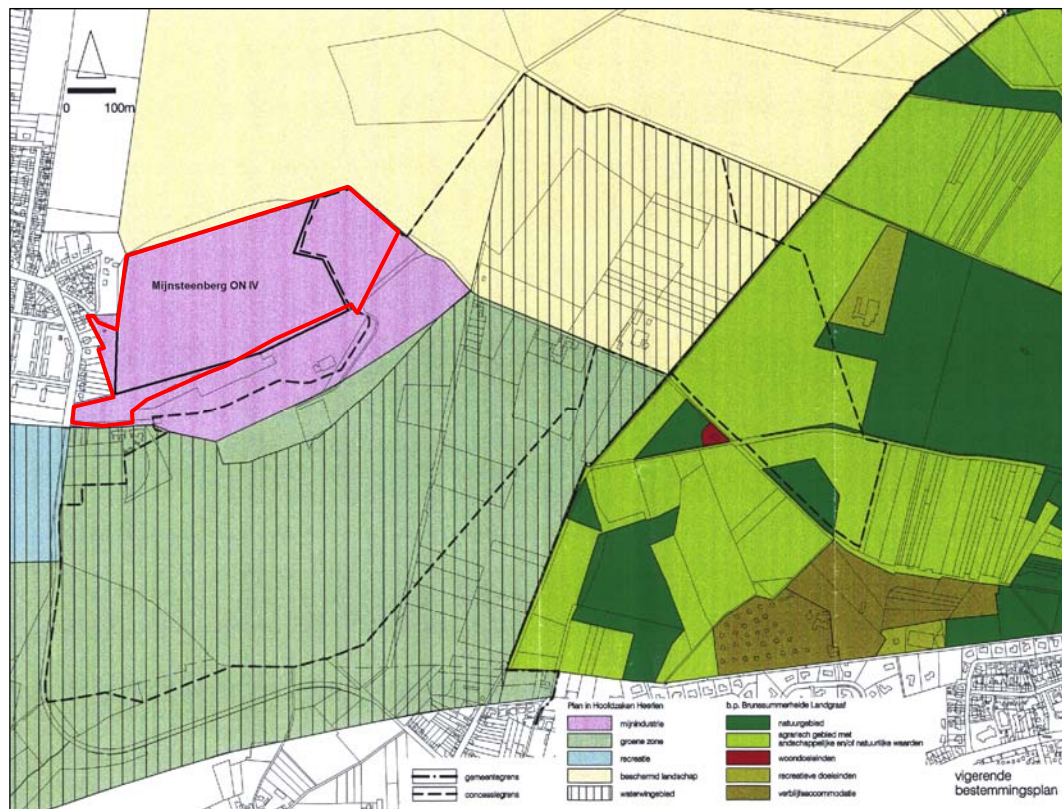
3.3 Structuurplan Parkstad Limburg

In februari 2005 is gestart met de ontwikkeling van het Regionale Structuurplan Parkstad Limburg. Het structuurplan moet een sterkere profilering geven aan de regio. Het schetst de ruimtelijke kwaliteiten en keuzes voor de komende decennia op regioniveau met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor regio en gemeenten. Het planproces bevindt zich in de afrondende fase.

3.4 Bestemmingsplan

Binnen het (verouderde) vigerende bestemmingsplan (7 december 1964 vastgesteld door de gemeenteraad en daarna goedgekeurd door GS) kennen de steenberg en het bedrijventerrein van Sigrano de bestemming "mijnindustrie".

Op kaart 5 is dit gebied paars weergegeven. In het bestemmingsplan is de bestemming “mijnindustrie” als volgt omschreven: “gronden, bestemd voor de mijnindustrie mogen niet worden bebouwd, tenzij dit bouwen verband houdt met de aanleg en exploitatie van mijnen, dienstwoningen daaronder begrepen”.

Kaart 5 Vigerend bestemmingsplan Heerlen / Landgraaf

4 Huidige situatie

In dit hoofdstuk wordt de bestaande toestand van het plangebied beschreven. Op basis hiervan kunnen de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteit op het milieu worden ingeschat. Deze effecten worden dan in het MER nader uitgewerkt.

4.1 Ligging in een groter verband

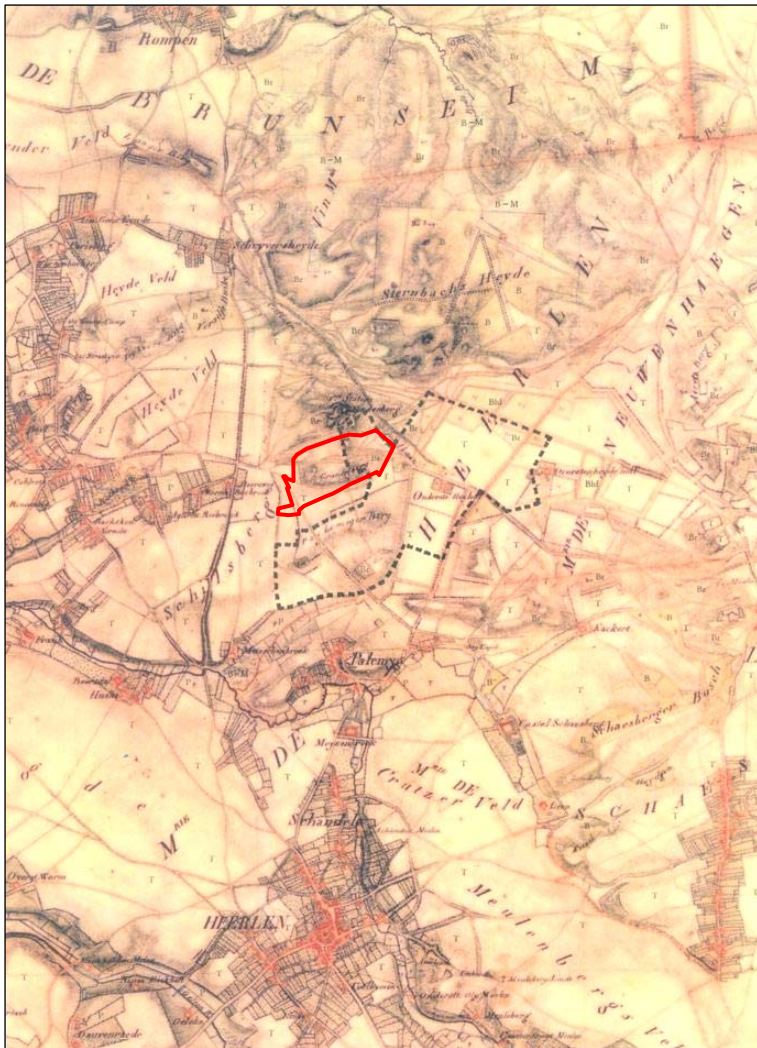
In een groter verband, op regionale schaal, maakt het plan- en studiegebied deel uit van de Oostelijke Mijnstreek. Het is een vrij sterk verstedelijkte regio, die in de 20ste eeuw een grote bevolkingsgroei kende als gevolg van de werkgelegenheid in de mijnindustrie en de toenmalige stimulatie tot vestiging door de overheden. De regio wordt voorts gekenmerkt door een glooiend tot heuvelachtig landschap. De bebouwing is veelal tot stand gekomen door realisatie van “stukken en brokken” die, mede vanwege het reliëf, enigszins willekeurig verspreid zijn gelegen.

Ondanks de sterke mate van verstedelijking zijn groene elementen als stadsparken, hellingbossen, heide, weilanden en akkers in de hele regio terug te vinden. De schaal van deze elementen varieert. In de regio liggen op diverse plaatsen afgeronde en lopende winplaatsen voor oppervlaktedelfstoffen. De groeve Sigrano, direct ten zuiden van het plangebied, is daarvan de meest omvangrijke. Het complex van de Brunsummerheide, de Schrieversheide, de Teverener Heide en de bossen van Schinveld vormt een uitgestrekt gebied met bos, heide, overige natuurlijke objecten alsmede diverse andere relatief grootschalige industriële en recreatieve voorzieningen.

4.2 Geschiedenis van het landschap

Tot rond 1700 bestond het plangebied en de wijde omgeving uit heidevegetaties. Op de Tranchotkaart van ca. 1800 was de heide vanuit het zuiden en het westen globaal tot aan het plangebied ontgonnen. Het gebied waar later de steenberg ontstond was echter nog begroeid met heidevegetatie en vormde daarmee de kern van de toenmalige Heerlerheide.

De ontginningen in de omgeving varieerden in omvang. Er werden twee boerderijen gesticht, de Onderste Heyhof en de Overste Heyhof. Dit gebied kreeg in vergelijking met andere delen van Zuid-Limburg een geheel eigen karakter, doordat de bouwlanden uitbundig werden voorzien van rechte lanen en boomsingels, die elders vrijwel niet voorkomen. Reeds in de 17^e eeuw is het gebied tussen de huidige Brunsummerheide en Musschenbroek/Palemborg ontgonnen. Hierdoor ontstond een akkergebied met een geheel eigen aanzien ten opzichte van elders in Zuid Limburg, bestaande uit rechte lanen en boomsingels (Renes, 1988).

Kaart 6 Landschap rond 1800

Aan het begin van de 20ste eeuw is het aandeel bos in de omgeving van het plangebied duidelijk toegenomen. Door de uitvinding van kunstmest en de grootschalige invoer van wol werden de landbouwers veel minder afhankelijk van de heide. De heide werd niet geschikt geacht voor ontginning, omdat de landbouwkundige betekenis te beperkt zou zijn. Alleen door giften van grote hoeveelheden kunstmest zou de grond bruikbaar zijn. Nog tot in de loop van de 20ste eeuw was de noordelijke helft van het plangebied begroeid met heide. De Heerlerheide sloot direct aan op de Schrieversheide en de Brunsummerheide. Binnen de zuidelijke helft van het plangebied werd in 1912 de steenkolenmijn Oranje Nassau IV in gebruik genomen. Van hieruit werd onder meer de locatie van de steenberg ontgonnen. Later werden onverwerkbare delen mijnsteen verwerkt in de steenberg. De mijn werd ontsloten met een spoorlijn. De mijn werd in 1968 gesloten. Het landbouwkundige gebruik rond de Heihof en de Heidehof hield stand, tot Sigrano recentelijk aanspraak ging maken op de gronden in verband met de vergunde winning van ter plaatse aanwezige zilverzandvoorkomens.

Foto 2 Situatie van het gebied rond 1930. De foto toont de bedrijfsgebouwen en installaties van de steenkolenmijn Oranje Nassau IV. Bij de winningen is de Heerlerheide ontgonnen en werd in de periode tot 1975 de steenberg ON IV opgebouwd uit restmateriaal. De steenberg-in-wording ligt aan de linkerzijde tussen de spoorlijn en de heide met de Heksenberg.

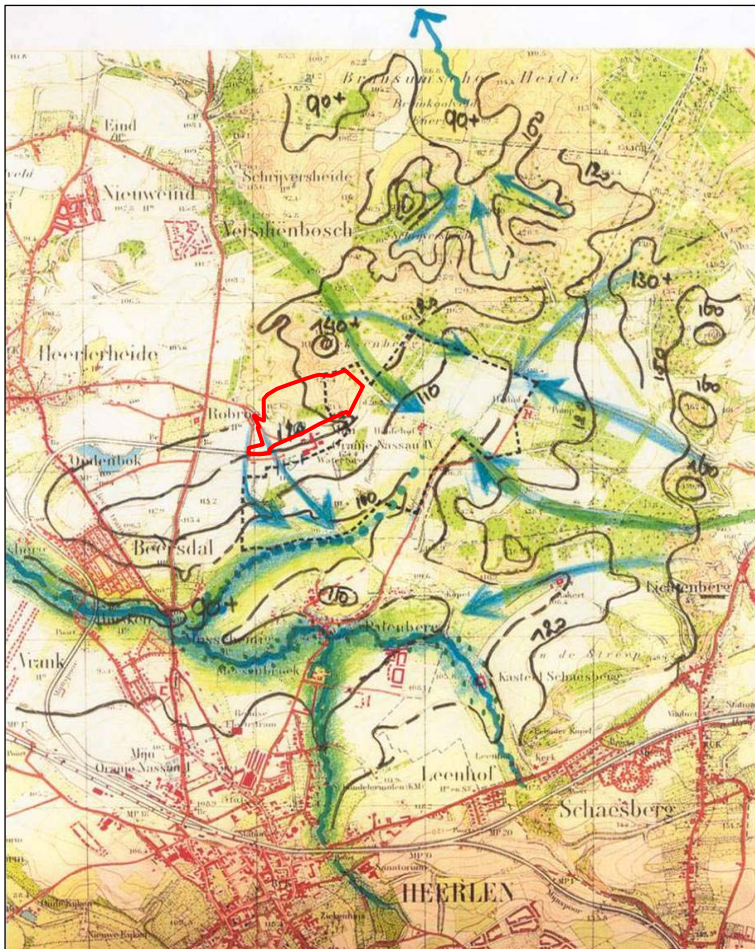
Als gevolg van de afbouw van de mijnindustrie ontstond in Zuid Limburg een grote sociaal-economische problematiek. Om de werkgelegenheid veilig te stellen en ten behoeve van de sanering van de mijnterreinen is toen o.a. een ontgrondingsvergunning afgegeven van 200 ha voor de winning van zilverzand. Hieronder viel ook de steenberg.

In de loop der jaren is deze ontgrondingsvergunning teruggebracht tot ca. 100 ha, waardoor de steenberg buiten het concessiegebied is komen te liggen. Dat geen sprake is van mijnsteen maar van ganggesteende wordt mede bevestigd door het feit dat er in het verleden geen aanleiding is geweest om de steenberg aan te pakken in het kader van de operatie "Zwart naar Groen".

4.3 Karakter van het landschap

De steenberg bepaalt als een relict van de vroegere steenkolenindustrie het lokale aanzien van het landschap. Andere landschapselementen die verbonden waren met de mijnindustrie zijn in de loop der tijd verdwenen, onder andere tijdens de uitvoering van de operatie "Zwart naar Groen". De berg is deels begroeid met jong bos. Het noord oostelijke deel van het plangebied maakt deel uit van het groevegebied Sigrano en heeft een open karakter.

4.4 Geomorfologie

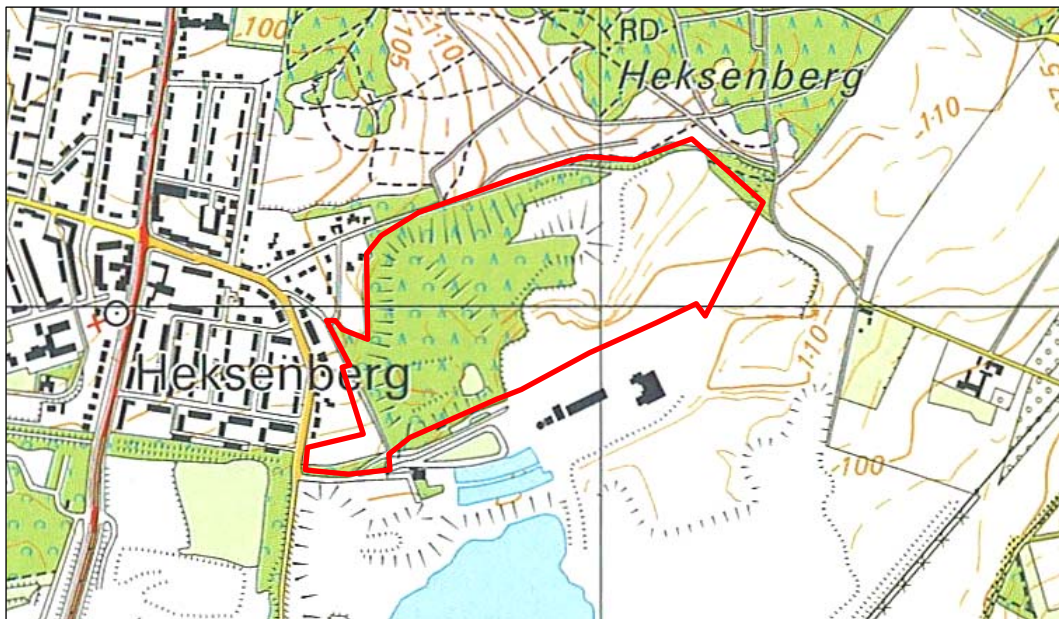

Kaart 7 Geomorfologische (hoogtelijnen) en hydrologische situatie. Reconstructie op basis van de topografische kaart van 1900.

Het plangebied kent vrij grote hoogteverschillen, variërend tussen ca. 100 m +NAP en 150m +NAP. Het hoogste punt ligt centraal in het gebied. De hellingen zijn overwegend steil. De hoogste delen liggen in het oostelijke, centrale en zuidwestelijke deel van de steenberg. Het rangeerterrein in het oosten en het bedrijfsterrein in het zuiden zijn vrijwel vlakke delen van het plangebied. De oorspronkelijke geomorfologische structuur is in het gehele gebied aan het eind van de 19^e en in de loop van de 20ste eeuw verloren gegaan als gevolg van de industriële activiteiten. De oorspronkelijke terreinhoogte varieerde van ongeveer 110 tot iets meer dan 125m +NAP.

4.5 Landgebruik

De steenberg is voor ongeveer de helft begroeid met opgaand loofbos, dat spontaan op het terrein is opgeslagen nadat de opslag van ganggesteente medio jaren '70 werd beëindigd. Het westelijke deel van het bos aan de voet van de steenberg is ouder.

Kaart 8 Landgebruik, topografische situatie

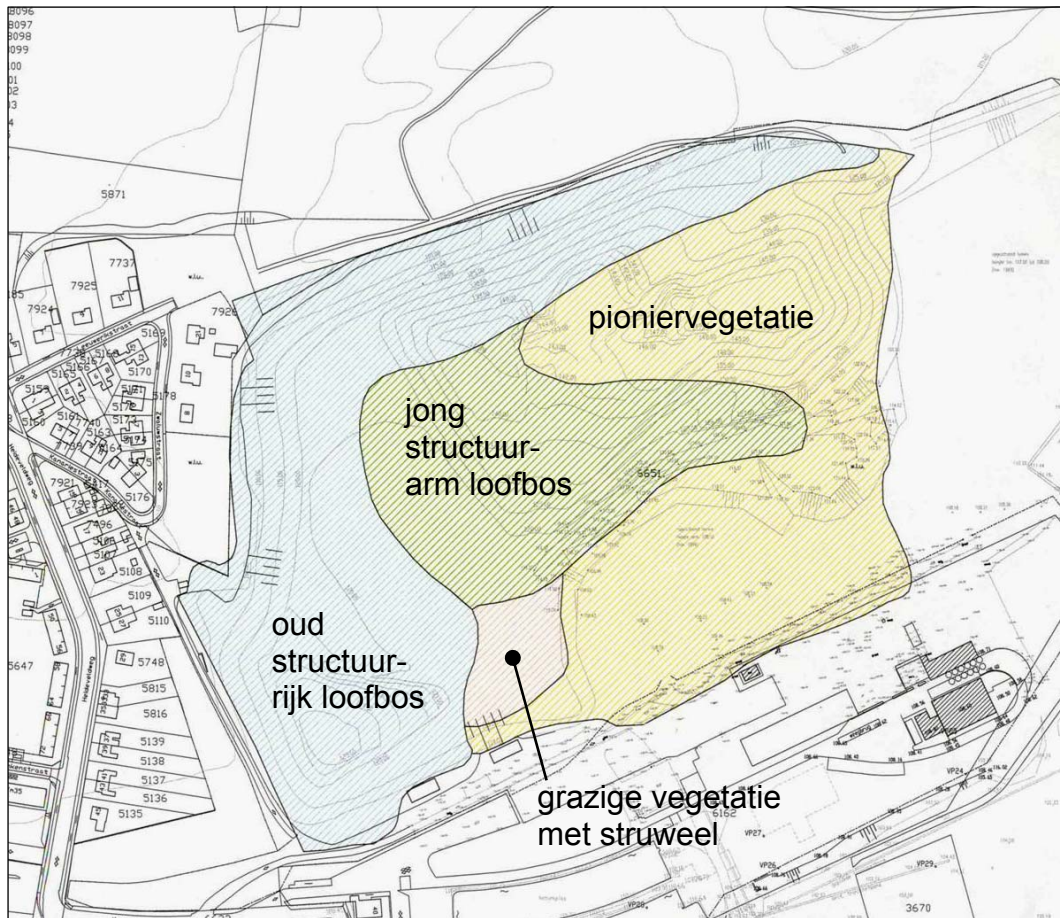
Voorts is op de oostelijke helft van de steenberg een pioniervegetatie aanwezig, terwijl op een klein deel een grazige vegetatie met struweel groeit. Voor het overige bestaat het zuidelijke deel van het gebied uit een industrieterrein met een aantal bijborende voorzieningen en terreinen (infrastructuur, parkeren). Het rangeerterrein in het oosten van het plangebied wordt gebruikt voor de tijdelijke opslag van gewonnen grondstoffen.

4.6 Hydrologie

In het plangebied zijt het hemelwater in de bodem. Het grondwaterpeil in het eerste watervoerend pakket ligt op ca. 90m +NAP ofwel 10 tot ruim 60 meter onder de maaiveldhoogte. Binnen het plangebied treedt voor zover bekend geen water uit in de vorm van kwel.

4.7 Ecologie

Als gevolg van voor Limburg extreme groeiomstandigheden en abiotische factoren en vanuit het strikt besloten karakter van het gebied kent de steenberg een rijke en gevarieerde flora en fauna. Deze rijkdom is ontstaan doordat de vegetatie zich in verschillende ontwikkelingsstadia bevindt, waardoor een breed scala aan planten en dieren een geschikt leefgebied op de berg vindt. Daarnaast grenst de steenberg aan twee zijden aan het natuurgebied de Brunsummerheide.

Kaart 9 Huidige vegetatietypen op de steenberg ON IV (Grontmij, 2001). N.B Het vegetatietype “oud structuurrijk loofbos” is niet geheel correct weergegeven. Het komt alleen voor aan de voet van de steenberg, waar dit bos grenst aan de wijk Heksenberg. Het grootste deel van dit zogenaamde “oud structuurrijk loofbos” is in werkelijkheid “jong structuurarm loofbos”.

In totaal zijn vijf soorten beschermde en/of bedreigde planten en elf soorten beschermde en/of bedreigde dieren op de steenberg aangetroffen (zie tabel 4). Deze rijkdom is voor een groot deel het gevolg van menselijke invloed in het gebied. Planten als Lancetbladige basterdwederik, Fraai hertshooi en Klein wintergroen vinden een geschikte groeiplaats op een stenige ondergrond, welke van nature niet in het gebied aanwezig is. Een groot deel van het gebied blijft in de pioniersfase door de aanwezige bedrijvigheid. Hierdoor kunnen kruidenrijke vegetaties ontstaan die interessant zijn als leefgebied voor een groot aantal insecten. Deze vegetaties zijn daardoor weer van belang als foerageergebied voor zowel zaad- als insectenetende diersoorten. De steile op het zuiden gerichte hellingen warmen snel op en zijn van belang voor warmteminnende fauna, waaronder Rugstreppad, Levendbarende hagedis en Blauwvleugelsprinkhaan. Delen van de steenberg die langer met rust zijn gelaten (westhelling) hebben zich tot structuurrijk bos ontwikkeld. Deze delen zijn van belang voor met name vogels en zoogdieren die hier rust en schuilmogelijkheden vinden.

	Rode lijst	VR	HR IV	HR II	FFW tabel 2	FFW tabel 3
Grauwe vliegenvanger	Gevoelig	X				X
Groene specht	Kwetsbaar	X				X
Kneu	Gevoelig	X				X
Matkop	Gevoelig	X				X
Eekhoorn					X	
Levendbarende hagedis					X	
Rugstreepad			X			X
Blauwvleugelsprinkhaan	Kwetsbaar					
Koninginnepage	Gevoelig					
Spaanse vlag				X		
Veldkrekkel	Bedreigd					
Bosaardbei	Gevoelig					
Fraai hertshooi	Bedreigd					
Gele kornoelje	Gevoelig					
Klein wintergroen	Bedreigd					
Lancetbladig basterdwederik	Ernstig bedreigd					

Tabel 4 Rode lijst- en beschermde soorten van het plangebied

VR = Vogelrichtlijn, HR IV = Habitatrichtlijn bijlage IV, HR II = Habitatrichtlijn bijlage II, FFW = Flora- en faunawet (Groen-planning, 2005/2006)

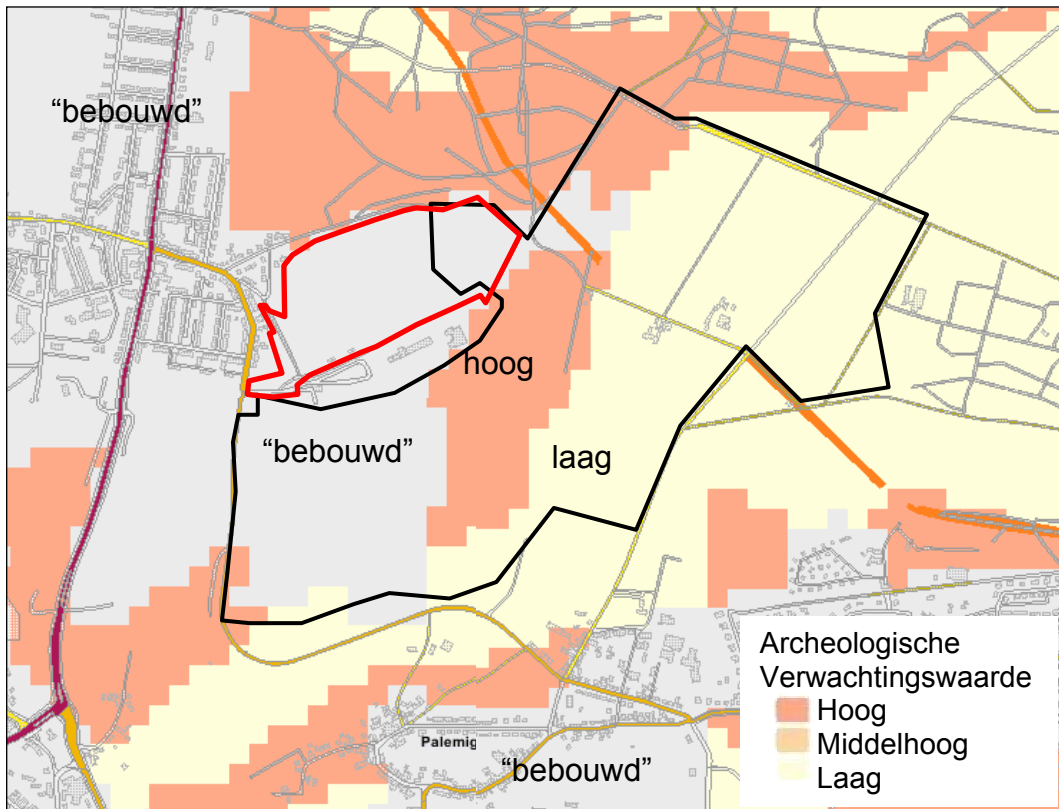
Voor een aantal diersoorten is er een relatie en wisselwerking met het aanliggende natuurgebied Brunssummerheide. Van Boomleeuwerik, Rugstreepad, Levendbarende hagedis, Blauwvleugelsprinkhaan en Veldkrekkel zijn grote populaties aanwezig in het bos- en heide- en bronhoogveengebied (Grontmij, 2001).

Het doorlopen van een traject voor ontheffing op de Flora- en faunawet staat los van het MER. In zijn algemeenheid biedt het eindplan kansen voor de ontwikkeling van interessante biotopen en vestiging van flora en fauna. De omvang van deze kansen is in sterke mate afhankelijk van in de toekomst te maken keuzen met betrekking tot de uiteindelijke inrichting en het uiteindelijke gebruik. Daarbij wordt opgemerkt dat de natuurwaarden deels gebonden zijn aan de specifieke eigenschappen van de steenberg.

4.8 Archeologie

De kans bestaat dat er archeologische objecten in de bodem aanwezig zijn. Er bestaat een noodzaak, op basis van Europese wetgeving (Verdrag van Malta) om in dit verband te bekijken in hoeverre dergelijke historische voorwerpen daadwerkelijk aanwezig zijn, omdat bij uitvoering van het initiatief de oorspronkelijke bodem zal worden geroerd of het maaiveld wordt verlaagd ter plaatse van een ongestoorde bodem.

Uit de landsdekkende kaart met de archeologische verwachtingswaarde van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek blijkt dat voor het plangebied geen verwachting is aangegeven.

Kaart 10 Archeologische verwachtingswaarde (bron: KICH / ROB)

De reden dat geen verwachtingswaarde is aangegeven is dat de bodem ter plaatse van het plangebied tot op grote diepte verstoord is als gevolg van de mijnindustrie in de periode tot 1968 en de winning van zilverzand in de periode nadien. Archeologie speelt in dit project geen rol van betekenis. Deze conclusie wordt bevestigd door het *Archeologisch vooronderzoek groeve Sigrano, gemeente Heerlen* (Raap, 2006). In deze notitie wordt geconcludeerd dat op en rond de steenberg geen archeologische resten meer te verwachten zijn”.

5 De te onderzoeken milieueffecten

5.1 Algemeen

Bij de beoordeling van de te verwachte effecten op het milieu is het van belang dat onderscheid wordt gemaakt tussen effecten die optreden gedurende de jaren waarin de zilverzandwinning zal worden uitgevoerd (tijdelijke effecten) en effecten op de omgeving die blijvend van aard zijn. Eventuele hinder die veroorzaakt wordt door het transport van grondstoffen naar de veredelingsinstallatie is een voorbeeld van een effect dat alleen tijdens de realisatie optreedt en een tijdelijk karakter heeft. Landschappelijke effecten die ingrijpen op de belevingswaarde van het gebied zijn een voorbeeld van effecten van blijvende aard.

5.2 Milieueffecten met een tijdelijk karakter

Tijdelijke effecten treden op tijdens de uitvoeringsfase van het project. Bij de uitvoering van het project treden effecten op die verband houden met de verwerking van het ganggesteente en de winning van zilverzand. Daarbij kan het gaan om:

- Lucht:
 - Luchtkwaliteit fijn stof (PM10) en NO₂
 - Stofhinder
- Geluid:
 - Geluid door grondstoffenwinning
 - Laagfrequent geluid en trillingen door grondstoffenwinning
 - Indirecte hinder als gevolg van verkeersbewegingen
- Hydrologie:
 - Beïnvloeding van de grondwaterstand
 - Beïnvloeding van de grondwaterstroming
 - Cumulatie van effecten als gevolg van bestaande activiteiten
- Bodemkwaliteit:
 - Beïnvloeding van de kwaliteit van de bodem en het grondwater
- Natuur:
 - Effecten op beschermde gebieden
 - Effecten op de ecologische hoofdstructuur
 - Toepassing natuurcompensatie
 - Effecten op soorten
 - Beïnvloeding grondwatergevoelige vegetaties op de Brunsummerheide
 - Beïnvloeding van de actuele flora- en faunawaarden (met name op de Brunsummerheide)
- Ruimtelijke effecten:
 - Belevingswaarde van het gebied
 - Recreatie en toerisme
 - Woonfuncties
- Verkeer
 - Verkeersbewegingen in verband met de afvoer van (industrieel) zilverzand en het verplaatsen van ganggesteente

5.3 Milieueffecten met een permanent karakter

De milieueffecten met een permanent karakter treden naar verwachting op in de eindsituatie. Het gaat daarbij om veranderingen ten opzichte van de huidige situatie, zoals:

- Hydrologie:
 - beïnvloeding van de grondwaterstand
 - beïnvloeding van de grondwaterstroming
- Bodemkwaliteit:
 - beïnvloeding van de kwaliteit van de bodem en het grondwater
- Natuur:
 - Effecten op beschermde gebieden
 - Effecten op ecologische hoofdstructuur
 - Effecten op soorten
 - Beïnvloeding grondwatergevoelige vegetaties op de Brunsummerheide
 - Beïnvloeding van de actuele flora- en faunawaarden (met name op de Brunsummerheide)
- Ruimtelijke effecten:
 - Belevingswaarde van het gebied
 - Recreatie en toerisme
 - Woonfuncties

In het kader van het MER zal de milieukwaliteit van het ganggesteente nader in beeld worden gebracht. Hiertoe wordt onder meer gebruik gemaakt van het onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de steenberg (Aelmans ECO B.V. 2007). Daarnaast zal worden onderzocht wat de toepassingsmogelijkheden van het vrijkomende ganggesteente zijn op basis van het Besluit bodemkwaliteit. Ook wordt onderzocht in hoeverre afdekking met een leeflaag wenselijk of noodzakelijk is, zowel van het achterblijvende ganggesteente na hergebruik in het plangebied als in de zogenaamde "schil". De grondstromen, grondbalans, hergebruikmogelijkheden, eindhoogtes en de waterhuishouding worden nader uitgewerkt in een werkplan / grondstromenplan.

De effecten van de voorgenomen activiteit op recreatie en toerisme, werkgelegenheid, woonfuncties in de gemeente Heerlen en de regio worden beschreven. Daarbij zal worden ingegaan op de economische dragers van het gebied en de synergie tussen de ontwikkeling en haar omgeving.

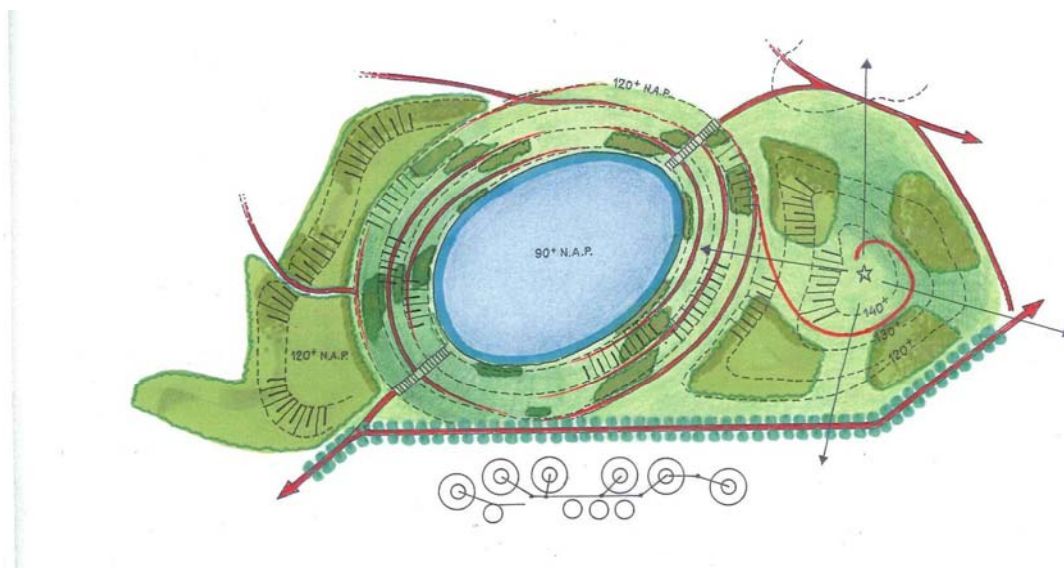
6 Alternatieven

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de huidige inzichten gegeven over achtereenvolgens het Voorkeursalternatief (Landmarkplan - Hoog-laag), het basialternatief (Vlakke alternatief), het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) en het Nulalternatief beschreven. In het kader van het MER worden deze alternatieven nader onderzocht en uitgewerkt.

6.2 Het Voorkeursalternatief - Landmarkplan (Hoog – Laag)

De grondstofwinning wordt uitgevoerd in een periode van tien jaar. In het gebied wordt bij deze variant ca. 1,3 miljoen m³ ganggesteente afgegraven. Er wordt gegraven tot op een diepte van 85 m. + NAP, terwijl de grondwaterspiegel globaal rond de 90 m. + NAP ligt. Het ganggesteente en de niet vermarktbaar zanden worden na en tijdens de winning van het zilversand geheel teruggeplaatst in het plangebied. In het gebied wordt volgens de nu voorhanden zijnde gegevens ca. 1,9 miljoen m³ zilversand gewonnen.

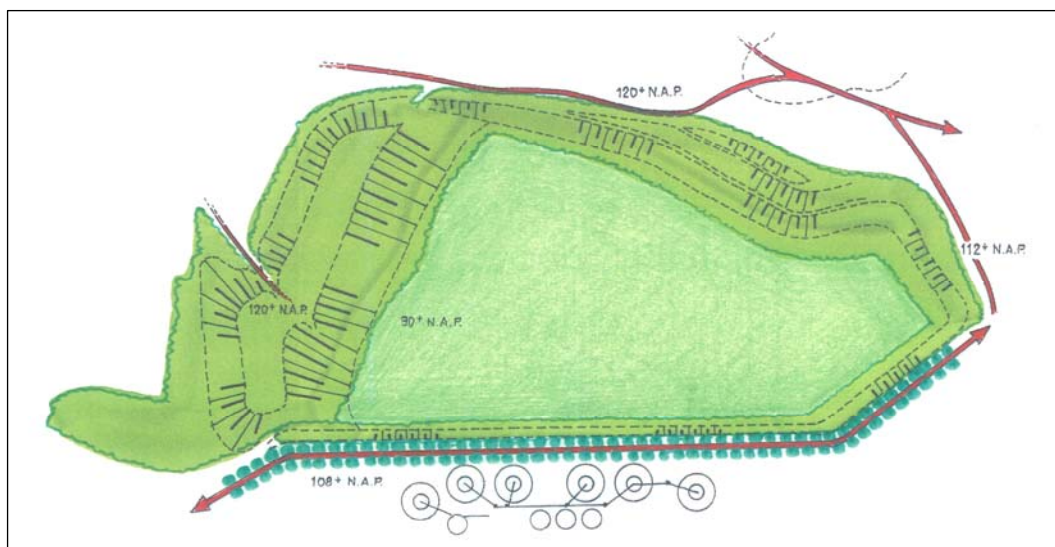
Tekening 3 Eindsituatie in het hoog-laag-alternatief, voor een perspectivische impressie zie tekening 1 op bladzijde 11

Kenmerkend voor dit alternatief is dat er in de uiteindelijke situatie relatief grote hoogteverschillen in het terrein ontstaan. Reliëf is in de huidige situatie ook in het gebied aanwezig als gevolg van industriële activiteiten uit het verleden, terwijl het reliëf noordelijk van het plangebied op natuurlijke wijze is ontstaan.

De maaiveldhoogte varieert in dit alternatief van ca. 85 tot ca. 140 m. +NAP. De grondwaterspiegel ligt op ongeveer 90m +NAP. Dit impliceert dat het maaiveld zich plaatselijk permanent beneden de waterspiegel zal bevinden, waardoor in dit laaggelegen deel open water ontstaat. In het ontwerp ligt deze lage zone met open water in het midden van het plangebied; daar waar op dit moment de hoogste delen van de steenberg liggen. Daar waar nu het oostelijke deel van de steenberg en het

rangeerterrein zijn gelegen ontstaat een strakke heuvel waarvan de top op ca. 140 m. boven NAP ligt. Deze heuvel kan fungeren als een landmark met een uitkijkpunt. Het toegepaste materiaal wordt met dekgrond afgedekt. In het westelijke deel van het plangebied wordt een brede rand van de steenberg niet ontgraven. Op deze wijze wordt de visuele afscheiding van de steenberg en het achterliggende gebied ten opzichte van de woonwijk Heksenberg gehandhaafd en blijft het oude structuurrijke loofbos behouden.

6.3 Basisalternatief - Vlakke alternatief

Tekening 4 Eindsituatie in het vlakke alternatief

De grondstofwinning wordt uitgevoerd in een periode van tien jaar. In het gebied wordt ca. 1,3 miljoen m³ mijnsteen afgegraven. Er wordt gegraven tot op een diepte van 85m +NAP, zijnde ca. 5 meter beneden de grondwaterspiegel. Het materiaal wordt na en tijdens de winning van het zilverzand geheel teruggeplaatst in het plangebied. In het gebied wordt ca. 1,9 miljoen m³ zilverzand gewonnen. In de westelijke zone is een voorraad van ca. 0,43 miljoen m³ zilverzand aanwezig, welke in verband met de landschappelijke en natuurlijke situatie ter plaatse niet zal worden gewonnen. Voor de uiteindelijke afwerking van de bodem is naast het ganggesteente ca. 290.000 m³ dekgrond benodigd. De genoemde hoeveelheden zijn indicatief en zullen bij de verdere planuitwerking (MER) nader in beeld worden gebracht.

Kenmerkend voor dit alternatief is dat het terrein in de uiteindelijke situatie het uiterlijk krijgt van een laagte. Daardoor ontstaat een maximale oppervlakte aan ruimte met tal van gebruiks- en inrichtingsmogelijkheden.

De maaiveldhoogte ligt in dit alternatief tussen de 100 en 105 m. +NAP. De grondwaterspiegel ligt op 90 m. +NAP. Ook in deze variant wordt het westelijke deel van het plangebied gehandhaafd zodat de visuele afscheiding van de steenberg en het achterliggende gebied ten opzichte van de woonwijk Heksenberg blijft gehandhaafd. Bovendien kan hiermee het oude structuurrijke loofbos worden behouden.

6.4 Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

Bij het Meest Milieuvriendelijk Alternatief wordt de winning van het zilverzand zodanig uitgevoerd dat zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met milieu- en andere relevante aspecten zoals natuur, landschap, verkeer en sociaal-economische aspecten, terwijl eveneens de doelstelling met betrekking tot de winning van zilverzand wordt gerealiseerd. Ook wordt specifieke aandacht besteed aan het zoveel als mogelijk beperken van mogelijke overlast door onder andere stof, geluid, e.d.. Het MMA wordt in het MER gebruikt als ontwerpinstrument, uitgaande van het belang van de bescherming van het milieu.

6.5 Nulalternatief

In het nulalternatief wordt de ontwikkeling van het gebied beschreven op basis van de zogeheten autonome ontwikkeling. Bij een autonome ontwikkeling van het plangebied wordt het huidige gebruik in stand gehouden. Echter, het huidige gebruik komt niet overeen met de bestemming "mijnindustrie". De steenberg vervult bij dit alternatief dezelfde functies als heden ten dagen, een landschappelijk element, een object met een zekere cultuurhistorische waarde en een locatie met specifieke natuurwaarden.

De aanwezige zilverzanden komen niet ter beschikking van de grondstoffenvoorziening, waardoor de voorraden van deze schaarse grondstof verder onder druk komen te staan. Gelet op de vraag uit de markt zal een tekort in het aanbod ontstaan. Ook duurzaam recreatief medegebruik heeft bij dit alternatief slechts een beperkt perspectief. Sigrano is tevens eigenaar van de steenberg. Eventuele andere geplande ontwikkelingen op korte en middellange termijn worden binnen het plangebied niet verwacht.

7 Procedure MER

Hierna wordt een algemene beschrijving – op hoofdlijnen – gegeven van een mer-procedure. Voor details met betrekking tot de procedures, die hierna omwille van de eenvoud achterwege gelaten zijn, kunnen worden geraadpleegd in hoofdstuk 7 van de wet Milieubeheer.

Procedure Besluit-MER

- 1 Mededeling initiatiefnemer (= startnotitie) aan Bevoegd gezag (= provincie Limburg) over voornemen tot m.e.r.-plichtige activiteit. (art. 7.12, lid 1, Wm)
- 2 Kennisgeving door Bevoegd gezag van ontvangst van mededeling als bedoeld in art. 7.12, lid 1, Wm (art. 7.12, lid 4 Wm)
- 3 Zienswijzen door een ieder (schriftelijk of mondeling) en advisering over startnotitie door Cie m.e.r. en adviseurs (art. 7.14 Wm)
- 4 Opstellen en geven van richtlijnen door Bevoegd gezag aan initiatiefnemer (art. 7.15 Wm)
- 5 Maken van het besluit-MER door initiatiefnemer (7.9 lid 1 Wm) en toezending aan Bevoegd gezag (art. 7.17 Wm)
- 6 Aanvaarding van het besluit-MER door Bevoegd gezag (art.7.18 Wm)
- 7 Kennisgeving en ter inzage legging van het besluit-MER door Bevoegd gezag (art. 7.20, lid 2, Wm)
- 8 Zienswijzen door een ieder (schriftelijk of mondeling) over het besluit-MER (cfm art. 7.20, lid 3 Wm) plus eventuele adviezen door adviseurs (afgeleid uit 7.20 lid 1 en 7.26 lid 2 Wm in combinatie met afdeling 3.3 Awb)
- 9 Advies door de Commissie m.e.r. (art. 7.26, lid 1 Wm) binnen 5 weken na einde van de termijn van 3:16, lid 1 Awb
- 10 Kennisgeving MER tegelijk met ontwerpbesluit van de ontgrondingsvergunning (art. 7.30 Wm)
- 11 Vervolgprocedure conform die van het te nemen besluit
- 12 Evaluatie van de milieugevolgen van het uitgevoerde besluit (art. 7.39 e.v. Wm)

8 Literatuur

ANWB, 2004. ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25.000. ANWB / Topografische Dienst Nederland, Den Haag / Emmen.

Etil, 2004. Uitbreiding concessiegebied Sigrano Heerlen, Zwaarwegend maatschappelijk belang.

Groen-planning, 2006. Flora- en faunaonderzoek. Mijnsbergen Oranje Nassau IV, gemeente Heerlen. Groen-planning Maastricht bv, Meerssen.

Landesvermessungsamt Nordrhein-Westfalen, jaartal onbekend. Heruitgave "Kartenaufnahme der Rheinlande durch Tranchot und von Mulling 1803-1820".

Ministerie van LNV, 2000. Natuur voor mensen, mensen voor natuur; nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van VROM, 2004. Nota Ruimte, ruimte voor ontwikkeling. Ministerie van VROM, Den Haag.

Provincie Limburg, 2001. Provinciaal Omgevingsplan Limburg – Liefde voor Limburg. Maastricht.

Provincie Limburg, 2006. Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2006. Maastricht.

Raap, 2006. Archeologisch vooronderzoek. Groeve Sigrano, gemeente Heerlen. Raap, Amsterdam.

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, 2000. Indicatieve kaart van archeologische waarden (IKAW) – tweede generatie. Amersfoort.

Robas, 1989. Historische Atlas Limburg – Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000. Robas Producties, Den IJp.

Schreurs milieuconsult BV/Aelmans ECO bv, 2003 – Milieuhygiënische kwaliteit mijnsbergen in steenberg Oranje Nassau IV.

Begrippenlijst

Alternatief

Eén van de mogelijke oplossingen voor zilverzandwinning ter plaatse van de Steenberg ON IV.

Autonome ontwikkeling

Op zichzelf staande ontwikkeling, die optreedt wanneer niet één van de alternatieven wordt uitgevoerd (zie ook nulalternatief).

Bevoegd gezag

De overheidsinstantie die bevoegd is het mer-plichtige besluit te nemen en die de mer-procedure organiseert. Voor dit project is dat Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg.

Commissie-mer

Onafhankelijke commissie die het Bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.

Compenserende maatregel

Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.

FTE

Fulltime eenheden. Werkgelegenheid uitgedrukt in aantal voltijdbanen.

Initiatiefnemer

Diegene die de mer-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval Sigrano Nederland BV.

Landschap

De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna als mede de wisselwerking met de mens.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.

m.e.r

Milieueffectrapportage (de procedure)

MER

Milieueffectrapport; openbaar rapport waarin van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven de te verwachten gevolgen op het milieu in hun onderlinge samenhang worden beschreven op systematische en zo objectief mogelijke wijze. Het wordt opgesteld ten behoeve van een of meer besluiten die over de betreffende activiteit genomen moeten worden.

Nulalternatief

Bij dit alternatief wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Dit alternatief dient als referentiekader voor de effectbeschrijving van alle alternatieven.

Permanente effecten

Effecten van de ingreep, die optreden zolang het voorgenomen alternatief aanwezig is.

Tijdelijke effecten

Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden tijdens de aanleg van de voorgenomen activiteit.
